

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne dni in praznike. — Inserati do 80 peti a 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati peti vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davki posebej.
»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Naše osvobojenje se izpreminja v podjarmljenje

Zanimiva izjava nevtralnega opazovalca

Kraljevina SHS ni razširjena Srbija. — Borba KDK je upravičena. — KDK se pripravlja zapustiti Narodno skupščino. — Nevarnost notranjih nemirov

— Beograd, 16. maja. Vaš dopisnik je imel priliko razgovarjati se z osebnostjo, ki strankarsko ni zainteresirana na našem političnem življenju, ki pa pozorno zasleduje razvoj političnih dogodkov v naši državi. Ta osebnost slika političen položaj tako-le:

»Stopamo v najtežjo borbo naše krize, ki ne izvira šele od včeraj, marveč od samega početka naše države odnosa od onega trenutka, ko je bila v ustavi fiksirana trojnost našega naroda in uveden centralizem. Na ta način so dobile nadmoč skupine in poredine osebnosti, ki se danes ne razumejo, da kraljevina SHS ni »razširjena Srbija«, marveč da je to nova država z novimi sestavnimi deli, pa tudi z novimi potrebami in jo je zato treba organizirati na popolnoma drugačni podlagi.

Če mirno in objektivno presojava naše notranje trzavice političnega in gospodarskega značaja, ki povzročajo stalne vladne krize, vidimo, da izvira iz te osnovne napake. Beograd je prevzel prevet in sedaj radi nesposobnosti in nedoraslosti te naloge ne more izvršiti in ne more izvesti niti splošne organizacije, najmanj pa še organizacije centralistične uprave. To se sedaj Beogradu maščuje, ker pada ves odjig samo nanj. Nadaljne težkoče izvirajo iz dejstva, da nimamo samo trojnega imena, marveč tudi trojno narodno zavest, trojno vero, dva pisma, dva jezika in končno različne tradicije in različno pojmovanje, z eno besedo različno mentaliteto.

Kljub temu smo se doslej še nekako rinili naprej in sami sebe varali, da so naše stalne vladne krize samo posledica nestrpnosti in brezobzirnega egoizma naših političnih strank. Zdaj je povsem jasno, da so vzroki globlji. Najbolj jasno dokazuje to sedanja vladna koalicijska, ki je nastala kot nekaj posebnega normalnega, četudi je samo po sebi nenormalna, da predstavlja v tako sestavljeni in neurejeni državi z različnimi tradicionalnimi gospodarskimi in verskimi razlikami oblast dve stvarno regionalni stranki enega plemena. To je abnormaalno že radi tega, ker se na ta način spreminja osvobodjenje in ujedinenje vsaj na zunaj v podjarmljenje.

KDK je na ta način via facti dobila upravičenost za nekako »prečansko«

fronto, ker je to samo odgovor na »srbijansko« fronto, ki jo vsaj po svoji formi predstavlja sedanja vladna koalicijska. Povsem upravičena je ostra borba, ki jo vodi KDK in z enako upravičenostjo lahko KDK to borbo nadaljuje in še bolj poostri. Noben pameten in trezno misleč človek na svetu ne more zameriti stvarnemu predstavniku državne večine, da ne dopusti pod nobenim pogojem in za nobeno ceno, da to večino pooblaščen manjšina tretira kot podjarmljeno in za neke državljanke druge vrste.

Teoretično smo res enoten narod in je zato v teoriji vse eno, katera stranka je na vladi. Toda stvarno se nismo en narod. V tem je napaka naše ustave, da je lepo in divno teorijo, ki bo v doglednem času res tudi postala realna, že od vsakega začetka smatrala za stvarno.

KDK ima v svoji borbi največ izgledov, da bo zbrala okoli sebe vse prečansko prebivalstvo.

Ne vem, kaj se trenutno pripravlja, toda po izjavah gg. Radića in Pribićevića se da sklepati, da se KDK pripravlja, da zapusti Beograd in Narodno skupščino. Če se to zgodi — vse eno iz kakega razloga — pridemo v tekočo krizo in potrebno bo mnogo uvidevnosti, razuma in truda na obeh straneh, da ta kriza ne rodi katastrofe.

V tem trenutku, ko se to zgodi, ne bo vedel nihče, kako se bodo razvijali dogodki. Verjetno je, da bo pokret KDK krenil na levo. Vlada, odnosno radikalna demokratska koalicijska pa bo, kakor je to v takih razmerah že običajno, uporabila najostrejšo mere proti opoziciji. In to vodi do notranjih nemirov v najtežji obliki, o kateri danes ni mogoče reči, kako bo končala. Najfatalejši pri vsem tem pa je dejstvo, da ni nobenega drugega sredstva, da se to prepreči, razen revizije ustave, za kar pa stranke, ki so danes na vladi, nimajo nikakega razumevanja. Če se torej na naši, to je srbijanski strani, ne najde kmalu sposoben državnik odnosno močna politična skupina za revizijo ustave, ki bo stopila v zvezo s KDK, ki predstavlja ogromno večino Hrvatov in velik del prečanskih Srbov, se bojim, da bomo izšli iz te naše najtežje notranje krize zelo oškodovani, mnogo bolj, kakor si morejo to misliti današnje vladne skupine.

General Nobile startal

Kingsbay, 16. maja. General Nobile je včeraj popoldne ob 5. nenadoma startal k poletu na severni tečaj. Zrakoplov je popolnoma opremljen in preskrbljen z zalogami živila.

Rim, 16. maja. Snoči ob 9. je poslal general Nobile ministrstvu za aeronavtično sledečo brezlično poročilo:

Letimo 80 stopinj 29 minut severne širine in 37 stopinj vzhodne dolžine. Plovemo nad doslej še neznanim ozemljem v gosti megli, ki zastira razgled med Franc Jožefovo zemljo in Spitzbergi. Radi nasprotnega vetra znaša brzina samo 58 km na uro. Zrakoplov je vsled goste megle pokrit z debelo ledeno skorjo. Kopnega doslej še nismo opazili.

Katastrofa na morju

— Teheran, 16. maja. V perzijskem zalivu se je včeraj potopil potniški parnik, na katerem je bilo 900 romarjev, ki so romali v Mekko. Parnik je tako naglo izginil pod vodo, da so bile rešene le štiri osebe, vsi romarji s posadko vred pa so utonili. Parnik je dobil vsled eksplozije kotlov pod vodno gladino velikansko luknjo, skozi katero je voda naglo tekla v notranjost ladje tako, da ni bilo mogoče rešiti potnikov.

PRIJATELJSKA POGODBA S POLJSKO

— Beograd, 16. maja. Danes sta zunanji minister dr. Marinković in poljski poslanik g. Okenski izmenala ratifikacijske listine o prijateljskem paktu in arbitražni pogodbi med Jugoslavijo in Poljsko.

STRESEMANN NEVARNO BOLAN

— Berlin, 16. maja. Zdravstveno stanje zunanjega ministra dr. Stresemanna je od včeraj neizpremenjeno. Ledvice še vedno ne delujejo in zdravniki so zelo vznemirjeni. Tudi srce je zelo oslabilo. Najhujšega se trenutno še ni bati, vendar pa lahko naglo nastopi katastrofa.

REGULACIJA REKE MISSISSIPPI

— Washington, 16. maja. Predsednik Coolidge je podpisal odlok, s katerim se dovoljuje 300 milijonov dolarjev za popravilo nasipov ob reki Mississippi. Vsi nasipi bodo utrjeni tako, da bo v bodoče izključena nevarnost katastrofalnih poplav.

PRIJATELJ MADŽAROV NA DUNAJU

— Dunaj, 16. maja. Davi je prispel semkaj z dvema letalom sin lorda Rothermera, ki potuje v zastopstvo svojega očeta v Budimpešto. Na obeh letalih je v angleškem in v madžarskem jeziku napis »Živela Madžarska!« V Budimpešti mu pripravljajo izredno slovesen sprejem. Vse mesto je v zastavah.

VOHUNSKA AFERA NA POLJSKEM

— Varšava, 16. maja. Pri tukajšnji generalni direkciji državnih železnic so prišli na sled veliki vohunski afele. Nek višji funkcionar je nameraval izročiti ruskim agentom mobilizacijski načrt poljskih železnic. Oblasti so slučajno prišle temu še pravočasno na sled in tako preprečile korak, ki bi lahko imel težke posledice.

Narodna skupščina zopet odgodena

Zaradi obtožbe proti ministru n r dr. Subotiću je odgoditev samo štirinajstdnevna. — Današnja seja je bila monotona in ni prinesla zanimivejših dogodkov

— Beograd, 16. maja. Današnja seja Narodne skupščine je potekala ob minimalnem zanimanju poslancev. Večina poslancev Narodne skupščine sploh ni bila navzoča. Kakor se je že vse zadnje dni napovedovalo, je bila Narodna skupščina na današnji seji res odgodena do 29. maja.

Pred prihodom na dnevni red je Narodna skupščina danes razpravljala o nujnem predlogu posl. Čede Koka-novića, ki zahteva, naj se ustavi nadaljnje dodeljevanje zemlje v Bosni in Hercegovini, ker se vrše pri tem velike zlorabe. Govornik je naglašal, da so nekateri pri dodeljevanju zaposleni uradniki preko noči obogatili in da se deli zemlja popolnoma po partijskih vidikih. Predlog je podprl tudi posl. Garovac, nakar je minister agrarne reforme izjavil, da sprejme nujnost.

Sledila je razprava o nujnem predlogu posl. Košutića glede zlorabe pri zagrebški železniški direkciji. Po kratkem utemeljevanju je minister Stan-ković v imenu vlade izjavil, da sprejme predlagano preiskavo, o kateri bo v najkrajšem času poročal v Narodni skupščini.

Nato so bili po kratki razpravi sprejeti zakonski predlogi, ki so bili na dnevnem redu, to je zakon o merah za dragocene kovine in zakon o javnih merah. Seja je bila nato ob 13. zaključena in sklicana prihodnja za dne 29. maja. Na dnevnem redu prihodnje seje je bo najprej razprava o nujnem predlogu glede plačila kmečkih meničnih dolgov, nato pa pride v razpravo obtožba proti bivšemu ministru pravde dr. Subotiću.

Profesorji srednjih šol za svoje pravice

Sklicanje izrednega kongresa Profesorskega društva. — Zane-marjanje potreb srednjega šolstva in zahtev profesorjev. —

Glavna uprava Profesorskega društva v Beogradu je sklenila sklicati koncem maja izredni kongres profesorjev iz vse države. O vzrokih sklicanja tega kongresa objavlja beogradska »Politika« daljšo izjavo predsednika Profesorskega društva Jeremije Živanovića.

Med drugim naglašajo, da obstoja v profesorskih krogih skoro neprestano nezadovoljstvo, ker se prosveti sploh, kakor tudi njihovim potrebam ne posveča zadostna pozornost. Namesto da bi se ustvarili ugodnejši pogoji za težko delo profesorjev, se ne odlašajo samo uveljavljanje novega zakona o srednjih šolah, temveč se z vsakim finančnim zakonom preko noči odvzamejo z zakonom pridobljene pravice in se spravljajo profesorji v čim dalje težji položaj. Dovolj je pripomniti, da je zakon o srednjih šolah gotov že šest mesecev, da je bil razpravljan na treh profesorskih kongresih, da je na redakciji tega zakona delalo doslej deset komisij, da je še vsak prosvetni minister izjavil, da ga bo čim prej predložil Narodni skuščini, da je bil ob priliki že predložen in se je nahajal že pred sprejetjem, pa je bil zopet odgoden, in da se kljub vsemu temu v vsakem kraju naše države v mnogem dela drugače, kakor da bi se namenoma ustvarjale neprimlikke, ki ovirajo profesorsko delo.

Tekom let se je ustreglo željam profesorjev samo z uredbo iz leta 1921., v kateri je bilo pravičnejše določeno število učnih ur. Pred dnevi je bila urejena tudi nagrada za nadure, ki so za minimalne nagrade izčrpavale in tudi drugače trošile moči velikega števila profesorjev. Pri tem pa so bili profesorji fatalno prizadeti. Predvsem se je pri nepoučenih ustvarilo mnenje, da se more lahko dati znatno večje število učnih ur, kakor jih je z zakonom predpisanih, na drugi strani pa je pove-

čano število rednih ur v škodo tudi najvestnejšim profesorjem in pouku samemu, ker utrjuje profesor ne more delati tako kakor spočit, niti se ne more posvetiti vzgoji mladine, ker mora po končanih rednih učnih urah hiteti v drugo šolo, da si zasluži vsakdanji kruh. Preobremenjenost profesorjev srednjih šol je prinesla tudi drugo splošno škodo, ker nima več materialne možnosti za delo v humanih, kulturnih in prosvetnih društvih, niti ne morej kakor pred vojno, brezplačno sodelovati v obče koristnih ustanovah in dajati lep primer požrtvovalnosti za splošne interese.

Naporne nadure so razen tega tudi mi-zerno plačane. V prosvetnem ministrstvu so obetali profesorjem, da bodo nadure honorirane po 50 Din, prišlo je pa tako da-leč, da mora kvalificiran profesor v prenapolnjenih razredih s 70 učenci poučevati za 14 Din na uro. Razen tega morajo profesorji v mnogo težjih razmerah kakor prej službovati za dosego polne pokojnine 35 let, namesto 30 let. S povečanjem števila učnih ur potom finančnega zakona pa se jim omejuje tudi možnost dovoljenega zaslužka pri poučevanju v nadurah.

Odlaganje uveljavljanja zakona o sred-njih šolah, nezadostnost denarnih nagrad, vedno težje življenjske razmere, povečanje števila službenih let, izpodkopavanje prosvetnega dela z določbami finančnega zakona, ki se večinoma izdajajo brez vsakega sporazuma s prosvetnimi delavci in v nasprotju s prizadevanjem predstavnikov Profesorskega društva, prepričanje, da ob-ljubljene stalnosti od nikoder ni, mnogi ne-rešni primeri osebne politike v prosvet-nih vprašanjih, neizpolnitev obljube stalne doklade, analogne sodniškim dokladom, ga-ženje veljavnih zakonov itd., vse to je pre-napolnilo čašo potrpljenja in profesorji ho-čejo sedaj vedeti, ali bo ustrezno njho-vim upravičenim zahtevam ali ne.

Priprave za proces proti nemškim inženjerjem

Moskva, 14. maja. g. Kakor se izve, bodo k razpravi aretiranih nemških inženjerjev v okraju šahti povabljeni razen prič iz sovjetske unije tudi priče iz Nemčije. Ruski zagovorniki nameravajo zahtevati pismene izjave prič, zastopnikov družbe AEG in njenega ravnatelja Bleimanna. Nemški poslanik v Moskvi grof Brockdorff-Rantzau je obiskal aretirance, da se informira o njihovem stanju. Ugotovil je, da so vsi zdravi.

STAVKA V INDIJI

— Kalkuta, 16. maja. Gibanje stavkuj-o-ših se naglo širi. Včeraj je ustavilo delo nadaljnih 15.000 delavcev v bombažnih to-varnah tako, da stavka sedaj skupno že nad 80.000 delavcev.

Francoski polet na Kitajsko

Allahabad, 14. maja (pa). Letalec Pelletier d' Oisy, ki je včeraj odletel iz Karachija, je da-nes prispel semkaj.

ČSL. CARINIKI V ZAGREBU

— Zagreb, 16. maja. V petek zvečer pri-spe v Zagreb skupina 60 češkoslovaških ca-rinikov, ki se mude sedaj v Srbiji. V Za-grebu ostanejo do nedelje, na kar odpotu-jejo v Ljubljano.

V nesreči spoznaš prijatelja

Razmere na Balkanu in svetovna vojna so zaslekale globoke rane v medsebojne od-nosaje bratskega srbskega in bolgarskega naroda, ki jih sklenitev miru in povojno pomirjenje narodov ni moglo zaceliti. V težki nesreči, ki je doletela Bolgarijo, pa je preko vseh bolečnih spominov spontano vzplamtela stara bratska ljubav in Srbi so složno s Hrvati in Slovenci priskočili ne-srečnemu bratskemu narodu na pomoč. Ka-ko globoko je odjeknil ta dokaz bratske lju-bavi v bolgarski javnosti, pričajo nešteta zahvalna pisma, ki jih dobivajo predstavniki raznih jugoslovenskih korporacij in institucij iz Bolgarije. Med temi je nedvomno naj-značilnejše pismo, ki ga je poslal sofijski metropolit pravoslavne cerkve Stefan beo-graškemu patrijarhu Dimitriju v katerem pravi med drugim:

»Prihod jugoslovenskih delegatov, ki so prinesli prispevke, zbrane v Jugoslaviji, je za ves bolgarski narod zgodovinskega po-mena in važnosti za medsebojne odnose obeh bratskih narodov. Ta velikušna ak-cija bratske cerkve in države je dokaz, da nikdar ne bo ugasnilo ono, kar ne more ugasniti: ljubezen med dvema bratskima narodoma ene vere in ene krvi! Ta čisto krščanski akt dokazuje notranje zbliznje in potrebo skupnega delovanja za mirni razvoj in napredok obeh narodov in duhu sporazuma, medsebojnega zaupanja in bratske ljubezni.«

Bolgarski emigrantski »zamljoradnički dijaški klub« Aleksander Stamboliški pa je izdal na jugoslovensko javnost manifest, v katerem med drugim naglašajo:

»Neukrotljive naravne sile so v eni sa-mi noči spremenile eno najlepših in naj-plodovitejših bolgarskih pokrajin v razva-line. Do včeraj cvetoča mesta in vasi, do včeraj veseli domovi in marljivo ter s tru-dom obdelana polja so danes spremenjena v bolnice, v taborišča gladnih, v žalostne arene strahovitih prirodnih razdejanj. Pa-jočan smrti je pokril velik del bolgarskega delovnega ljudstva.

V teh najbolj tragičnih trenutkih vidimo znano bratsko slovensko roko, ki kljub vsem mukam in težavam proži nesrečnemu bratu svojo prvo pomoč in tolažbo v težkih dneh smrti in tragedije. Pozabljeno je vse, kar je bilo med nami hudega in slabega. Ta gesta velikega jugoslovenskega naroda je najlepši dokaz večne in neodoljive težnje slovenske ljubezni in solidarnosti. S tem se gradi nov in močnejši most v veliko bodočnost Slovanov na Balkanu. Nam, ki prebiva-mo v veliki in bratski jugoslovenski državi, narekuje dolžnost, da danes tukaj med na-mi, a jutri v lastni državi pred vsem jugo-slovenskim narodom tolačimo to bratsko ljubav in požrtvovalnost in da se z večjo v-nemo in še z večjim navdušenjem dvigne-mo zastavo velike integralne Jugoslavije od Jadranskega do Crnega morja, zgrajeno na svobodi in demokraciji, bratski enakoprav-nosti, solidarnosti, v medsebojnem zaupanju in miru.

Vsi ti dokazi medsebojne ljubezni in bratske slovenske solidarnosti gotovo ne bo-do ostali brez posledic na političnem polju in morda je baš nesreča, ki je zadela bratski bolgarski narod, ustvarila atmosfero naj-tesnejšega medsebojnega zblizanja, ki bo v interesu obeh južnoslovaških narodov. Mi, ki smo vedno z bolešću in srco opazovali razdvojenost, ki je, podpihovana od tujecev, razdvajala Srbe in Bolgare, le iskerno že-limo, da bi prišlo čimprej do uresnitja ideala vseh pravih Jugoslovenov, do zdru-žitve Bolgarije s kraljevino SHS v veliko in mogočno jugoslovensko državo.

Borzna poročila.

LJUBJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 0—22.935, Berlin 13.5825—13.6125 (13.5975), Bruseli 0—7.9355, Budimpešta 0—9.925, Curih 1093.5—1096.5 (1095), Dunaj 7.98—8.01 (7.995), London 0—277.41, Newyork 56.71—56.91 (56.81), Pariz 0—223.7, Praga 67.95—68.75 (68.35), Mi-lan 298.3—300.3 (299.3).

Effekti: Investicijsko 91 den., Celjska 158 den., Ljubljanska Kreditna 128 den., Praštediona 825 den., Kreditni zavod 157—175, Vevče 105 den., Ruše 265—280, Stavb. 56 den., Šešir 105 den.

Lesni trg: Tendencna živahna. Za-ključena sta bila 2 vagona in sicer 1 vagon brstovih plovov, neobrobilnih, od 2.5 m naprej, 60—120 cm, fco. vagon meja po 1020 in 1 vagon bukovih metlišč. 27-27. 1—1.10 m dolžine, fco. vagon meja po 50.

Deželni prideliki. Tendencna ne-spremenjena. Zaključkov ni bilo.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize. Dunaj 799.5, Berlin 13.5971, Lon-don 277.41, Milan 299.80, Newyork 56.81, Pariz 223.70, Praga 168.35, Curih 10.95.

Effekti: Vojna škoda 453.

INOZEMSKJE BORZE.

Curih: Beograd 9.1835, London 25.83, Newyork 518.80, Pariz 20.42, Milan 27.32, Berlin 124.15, Praga 15.375, Dunaj 73.03.

Ogromni izdatki za ljubljanske ceste in ulice

V Ljubljani imamo na 43 km neizgrajenih cest, za katere potrebuje občina 18 milijonov dinarjev. — Za 40 km novih kanalov je treba občini nadaljnih 20 milijonov dinarjev. — Nujna potreba novih kreditov za napravo novih cest in hodnikov.

Na ljubljanskem mestnem ozemlju je bilo do 1. 1923. 272 komunikacij, ki so imele svoja imena; 1. 1923. in 1926. je bilo na novo imenovanih 52 komunikacij, sedaj pa na novo zopet na novo imenovati še 54 komunikacij, od katerih nastajajo posamezne hiše ali skupine hiš. Če te številke same pričajo, kako hitro se mesto v teritorialnem pogledu razvija, kar tudi ni nič čudnega, saj se zazidavajo le predeli z odprtim stavbnim sistemom. Priznati je seveda treba, da je bivanje v odprtem sistemu v higijskem pogledu za prizadeto prebivalstvo veliko bolj ugodno kakor v strnjem sistemu. To pa na drugi strani zopet izredno obremenjuje mestno občino, ki mora v odprtem sistemu napraviti in vzdrževati dosti več cest, kakor bi jih bilo treba pri strnjem sistemu. Od vseh 378 komunikacij, ki imajo že imena, odnosno, ki jih morajo v najkrajšem času dobiti, je tlakovanih cest 8713 km; v vsej širini izgrajenih makadamskih cest 34.226 km, le v ca. polovici širini izgrajenih makadamskih cest 15.735 km, le v ca. tretjini širini izgrajenih makadamskih cest 5078 km. Še neizgrajenih komunikacij, odnosno njih delov je pa 32.222 km. Skupna dolžina teh kategorij znaša 146.283 km.

Ako izpremenimo dolžino na polovico in na tretjino izgrajenih makadamskih cest, da so to izdatki le za napravo cest, brez vseh napeljav in kanalizacij. Ako pa izrazimo množico gramozov, ki je potreben za gornjih 43.480 km cest, vidimo, da gre na m² ceste 5 m³, to je v teži ravno 1 desetonski vagon. Potrebovali bi torej 43.480 vagonov gramozov za napravo teh cest ali 1087 vagonov.

Pa še drugi stroški čakajo mestno občino: to so izdatki za napravo kanalizacije. — Na mestnem ozemlju znaša dolžina cestnih in zbiralnih kanalov 40.111 km. To je le slaba tretjina dolžine v zgoraj omenjenih 378 komunikacij. V splošnem je namreč kanaliziran le centralni del mesta, kar je do svetovne vojne prilično še zadostovalo; kanalizirano ozemlje je omejeno približno z naslednjimi črtami: Na severu proga Maribor-Rakek, na vzhodu Langusova (Tobačna) ulica do Gradašnice, nato Gradašnica do izliva Ljubljanice, nato Ljubljanska do Grubarjevega prekopa, nato Grubarjev prekop do Domobranske ceste, Domobranska cesta v podoljski do zavetja v Japljevi ulici in od tu črta na glavni kolodvor. Treba je torej še kanalizirati

območje Martinove ceste, največji del Vodmata, del Poljan, vse ozemlje južno od Grubarjevega prekopa, Ljubljane in Gradašnice in vse ozemlje, ležeče severno od proge Maribor-Rakek, počenši od Rožne doline, preko Šiške in Ljubljanskega polja do Mosta.

Obstoječe kanalizacije je treba najmanj podvojiti, to se pravi, položiti najmanj 40 kilometrov novih kanalov, pa bo ostalo še vedno preko 60 km komunikacij brez kanalizacije. Naprava teh 40 km najpotrebnejših novih kanalov bo veljala okroglo 20 milijonov dinarjev.

Mestni gradbeni urad je napravil že dosti novih makadamskih cest in ulic iz prihrankov, ki jih je dosegel pri rednih kreditih za vzdrževanje in čiščenje komunikacij. To pa je bilo mogoče le na ta način, da se je delo na teh novih komunikacijah vršilo samo takrat, kadar so bili delavci in pa vozniki pri vzdrževalnih delih. Porabil se je vsak voz in vsak voznik za napravo novih komunikacij, če je bil le razpoložljiv. Na ta način pa je skoro neizvedljivo, ker nikdo neče razumeti, da se valed tega nove ulice počasnije delajo, in je mestni gradbeni urad, odnosno mestna občina venomer izpostavljena raznim neumestnim kritikam prebivalstva in časopisja. Izvršitev novih komunikacij pa se bo na ta način tudi zavlekla na 10 do 15 let, ako se ne določi poseben kredit v to svrhu.

V zadnjem času je mestni gradbeni urad prejel tudi vse polno predlogov glede naprave hodnikov v raznih delih mesta. Ako bi se izvršili vsi predlogi, ki so bili odkazani od strani občinskega sveta gradbenemu odseku v tem pogledu, bi znašali troški preko 5 milijonov dinarjev. Mestni gradbeni urad je sicer v osnutku proračuna določil za napravo hodnikov in dobavo granitnih robnikov znesek Din 1.307.600, ker pa je občinski svet od tega zneska črpal 1.000.000 Din, da je vrvnotežil občinski proračun, ostane torej za hodnike le še Din 307.000. S tem zneskom se bo lahko napravi samo pločnik ob Tržaški cesti od Rimske ceste do Langusove, ki je že v delu od lanske jeseni, in pa le najnujnejša pravila na obstoječih hodnikih.

Ako se naj tekom letošnjega leta v resnici kaj novih hodnikov napravi, bo treba predvsem preskrbeti za potrebni kredit, nadalje pa tudi določiti vrstni red, v katerem naj se naprava hodnikov izvrši.

Pripomniti je pa treba, da zahteva popis obstoječega stanja in naprava točnejših načrtov tudi za hodnike zelo mnogo časa, da k napravi hodnikov ne spada samo polaganje pločnikov, marveč tudi ureditev vseh napeljav, ki naj bi se pod hodnikom nahajale, preiskrati pa je treba tudi vse spise, ki se tičejo posestnikov ob komunikaciji, da se ugotovijo njih eventualne obveze napram mestni občini.

Po mnenju mestnega gradbenega urada bi naj prišli do izvršitve predvsem hodniki na glavnih žilah, ki vodijo v večja predmestja, t. j. na Gosposvetski, Dunajski in Tržaški cesti.

ma, se ga poišče v vsaj državi ali celo izven nje, a ob njem naj se ude domaći mladi bodoči strokovnjaki. Vsakomur pa naj se dodeli gospodarski strokovnjaki ali intendantu, v kateri sed sedmopodarski zastopnik ljubljanske oblasti in mesta Ljubljane. Ti naj dajo ljubljani gledališče brez deficitov in brez kriz! Mogoče pa je to le, ako se zavedamo, da Ljubljana ni in ne bo nikoli ni bavarski Bayreuth niti hudozstveniška Moskva.

Tragična krivda slovenskega naroda je, da je — majhen in ubog. Priznajmo to in se zavemo, da nam preko te »krivde« ne morejo pomagati niti talent, niti solidnost, niti vsi darovi duha in srca!

Proteus.

Manifestacija jugoslovnsko-bolgarskega zblizanja v Pragi

Praska prebivalstvo je te dni z zanimanjem ogledovalo v jugoslovnskih in bolgarskih barvah tiskane lepake, s katerimi vabijo jugoslovnski in bolgarski akademiki v Pragi na koncert v korist žrtve potresne katastrofe v Bolgariji. Praga je poznala doslej jugoslovnske in bolgarske študente kot predstavnike dveh narodov, ki ju žalostna zgodovina loči na poti zblizanja tako, da o kakem ožjem prijateljstvu ne more biti govora. Zato je prestolnica bratske države kot zibelka slovanske ideje s tem večjim veseljem sprejela vest, da je prišlo pod vtisom bolgarske katastrofe med južnim Slovani v Pragi do sporazuma.

Po zgledu jugoslovnskih in bolgarskih študentov v Parizu so se začeli tudi v Pragi našti in bolgarski akademiki posvetovati glede sodelovanja in prijateljskih odnosov v dobroti obeh narodov. Inicijativa je izšla iz vrst jugoslovnskih dijakov. Akademski društva »Slovenski Jug«, »Klub samostojnih demokratov« in »Matija Gubec« so stopila v stik z bolgarskimi študenti, ki so organizirani v akademskem društvu »Bulgarska Sedjanka«. Po kratkih posvetovanjih je bil določen program skupnega dela in akademiki obeh narodov so sklenili zastaviti vse sile za kulturno in politično zblizanje južnih Slovanov. Študenti se zavedajo, da je oblika sporazuma in prijateljske vprašanje razvoja in da niso kompetentni odločati o tem vprašanju. Vendar pa hočejo po svojih močeh delovati za jugoslovnsko - bolgarsko zblizanje potom propagande doma in v inozemstvu, s prirejanjem skupnih zborovanj v Pragi, s predavanji o jugoslovnsko - bolgarskih problemih, z izleti itd. V vseh vprašanjih, ki ne nasprotujejo programu skupnega dela, imata obe strani popolno svobodo kritike in protesta.

Da se program skupnega dela za zblizanje južnih Slovanov čim prej realizira, so ustanovili jugoslovnsko - bolgarski dijak v Pragi skupen odbor, ki stopi pred češko javnost prvič z velikim koncertom v korist žrtve potresne katastrofe v Bolgariji. Koncert se bo vršil v Smetanovi dvorani pod pokroviteljstvom obeh rektorjev praških čeških visokih šol, primatorja dr. Baxe in predsednice Rdečega križa dr. Alice Masarykove. Jugoslovnski in bolgarski študentje upajo, da bo odlični uspeh te prve skupne manifestacije tudi v Jugoslaviji in Bolgariji in da bo delo za zblizanje obeh narodov uspešno napredovalo. Praska javnost je sprejela vest o prvem koraku k zblizanju južnih Slovanov z navdušenjem. Pričakovati je, da se bo spremenil doberdelni koncert v veliko manifestacijo jugoslovnske vzajemnosti in da bo Praga tudi pri tej priliki pokazala, da je res zibelka slovanske ideje.

Sport

Ilirija - Primorje

Na igrišču Ilirije se vrši jutri popoldne ob 16. odločilna tekma za prvenstvo ljubljanskega okrožja LNP med starima rivaloma Ilirijo in Primorjem. Oba naša močnejša nasprotnika sta sicer že odigrala prvenstveno tekmo, toda slučaj je nanesel, da se nahajata na koncu sezone oba na čelu prvenstvene tabele z enakim številom točk in z enako razliko golov. Zato se mora prvenstvena tekma ponoviti.

Popolnoma prav je, da se reši spor, ki je nastal v zadnjem času med Ilirijo in Primorjem na eni ter podsavezom in Savezom na drugi strani radi različne interpretacije pravil na ta način, da se vrši ponovna tekma med Ilirijo in Primorjem. Vprašanje prvenstva je treba rešiti na zelenem polju in ne pri zeleni mizi. Zato smo verjeli, da bo ta tekma privlačila na igrišče Ilirije vso našo športno publiko, kateri se bo nudila izredno napeta in interesantna borba. Nasprotnika sta si popolnoma enako vredna in v kolikor Primorje prekaša Ilirijo v tehničnem pogledu, v toliko je Ilirija bolj rutinirana. Ilirija je tudi na boljšem, ker igra na lastnem igrišču. Kako resna rivala sta si Ilirija in Primorje v prvenstvu, dokazujejo tudi rezultati zadnjih prvenstvenih tekem. Tako je jeseni leta 1925 končala tekma Ilirija - Primorje v razmerju 3:2 za Ilirijo, spomladi 1926 0:1 za Primorje, jeseni 1926 2:1 za Ilirijo, spomladi 1927 3:6 za Primorje, jeseni 1927 4:0 za Ilirijo in spomladi 1928 0:1 za Primorje.

Zanimivo je, da je v prvenstvu točen vrsten red. Zmagi Ilirije sledi redno zmagal Primorja. Če ni bi izjema potrjevala pravila, bi morala lutri zmagati Ilirija. Kdo pa bo zmagovalec, je težko reči in je računati samo na tesen izid v korist enega ali drugega moštva pri čemur bo poleg znanja nemara tudi odločala sreča ali momentana dispozicija enega ali drugega moštva.

Obe moštvi nastopita v svoji kompletni postavi. Ilirija s Krečom v голу, dočim se za obrambo še ni odločila. V poštev prihajajo Beltram, Verovšek in Pleš. Krila sta vrsta bo običajna, le forward bo nekoliko pregrupiran. Primorje nastopi v svoji običajni postavi z Jančigajem v голу, Pečnikom in Svetcem v obrambi, s svojo solidno krilsko vrsto in običajnim napadalnim kvintetom. Točna postava obeh moštvev

Pisane zgodbe iz naših krajev

Senzacionalen beg komunista. — Atentatorski proces v Skoplju. — Sedem razbojnikov pred sodiščem. — Romantičen beg tihotapca. — Poskušen samomor mlade Zemunke.

Iz Beograda poročajo, da je pobegnil iz tamošnjih zaporov znani komunist Kotura. Kotura se je že pred meseci javil, da je bolan in je zahteval, naj ga oddajo v bolnico. Zdravnik ga je pregledal in ker je ugotovil, da je res bolan, ga je poslal v bolnico. V bolnici so opazili, da se komunist na nekaj pripravljajo, toda nihče ni mislil, da bi mogel pobegniti. Včeraj je imel dežurno službo Sreten Jovanović, ostali orožniki in bolniki so pa spali. Kotura je šel zgodaj zjutraj na hodnik in je prosil orožnika Jovanovića, če sme po vodo. Bil je v bolniški obleki in gologlav. Orožnik ga je vprašal, kako to, da je tako zgodaj žejen. Pil bi lahko kasneje. Kotura se je vrnil v bolniško sobo. Baš tedaj se je menjala straža. To priložnost je Kotura izbral in pobegnil iz bolniške sobe na hodnik in od tod na dvorišče. Srečal je samo enega bolnika, ki je šel za komunistom, da bi videl, kam gre. Kotur je zbežal na ulico in je izginil na neko dvorišče. Med tem je orožnik Jovanović zvedel, da Koture ni v bolniški sobi. Šel je na dvorišče in ker tudi tam Koture ni bilo, je hitel na ulico in spoznal, da je komunist pobegnil. Orožnik se je vrnil ves potrt in ni spregovoril niti besede. Na hodniku je pa potegnil samokres in se ustrelil. Smrt je nastopila hipoma. Prihiti so ostali orožniki in so bili vsi začuden, ker jim ni bilo znano, da je pobegnil Kotura in si je orožnik Jovanović radi tega končal življenje. Na lice mesta je takoj prišla komisija, ki je uvedla preiskavo. Policija je preiskala vse hiše v okolici in stanovanja vseh znanih komunistov, toda pobeglega komunista ni našla.

Iz Skoplja poročajo, da se je včeraj pričela razprava proti 23 članom makedonske organizacije MRO, ki so obtoženi, da so lani med 19. in 20. novembrom izvršili atentat na brzovalcu blizu postaje Aleksandrovo. Na prago so postavili dva peklenška stroja, ker jim je bilo znano, da bo v tem času privozi mimo vlak, vendar niso vedeli natančnega časa in so peklenške stroje postavili na prago prezgodaj, tako da so stroji eksplodirali pred prihodom vlaka. Policija je aretirala kot prvega osumljenca čuvaja proge, ker se je domnevalo, da je moral vedeti za zločinske naklepe atentatorjev. Čuvaj je po dolgem zaslišanju priznal, da so peklenške stroje postavili komunisti in je izdal tudi imena atentatorjev, ki so jih takoj ujeli in proti katerim se sedaj vrši razprava.

Te dni se je vršila v Zagrebu razprava proti sedmim razbojnikom ciganom, ki sicer zaostajajo za Prpičevim tolpo, toda ropali in morili so po vseh krajih. Čakali so seljake, vračajoče se s sejma v gozdu in jih napadli ter oropali. Bili so zelo opretni. Trije razbojniki so vedno stali na straži. Tako je delovala ciganska tolpa, katere glavni junaki so bili Gjuro Sajnović, Mika Mikulić, Stefan Ugarković, Kara Sajmović, Mika Lakatoš, Mika Ugarković in Gašo Sajnović. Kot pomagača sta obtožena gostilničar Ivan Repar in njegova mati Jalža. Obtoženi so, da so v gozdu Draga pri Veliki Gorici napadli in oropali tri kmete. Čez deset dni so izvršili drzen vlom v Potočju in odnesli več tisoč dinarjev vredne predmete. Tudi v Veliki Gorici so vlomili v hišo nekega bogatega seljaka in ga oropali. Gašo Saj-

novič je tudi obdolžen, da je lani ukradel kobilo. Obtoženi razbojniki vse taje in izjavljajo, da so pred orožniki zato vse priznali, ker so jih batinali. Razprava je bila odgojena, da se zaslišijo še nekatere priče.

Te dni se bo vršila v Zagrebu razprava proti trgovcu Stjepanu Habazinu in mehaniku Franu Kositerju. Ta proces bo morda tudi pojasnil romantičen beg dunajskega trgovca Marka Geierja, ki je pobegnil iz zagrebške bolnice za kužne bolezni. Geierja so prijeli cariniki v Zagrebu zaradi tihotapstva. Imel je pri sebi 20 kg saharskega, ki ga je hotel vtihotapiti v Avstrijo. Bil je obsojen 2 leti ječe ali denarno globo 400.000 Din. V zaporu je tihotapec nenadoma zbolel in so ga oddali v bolnico za kužne bolezni, kjer ga je stražil stražnik Vinko Pintar. Geiger se je sprehajal po vrtu bolnice in ko se je stražnik za hip odstranil, je bolnik izginil. Iskali so ga po bolnici, slednjic so pa ugotovili, da je pobegnil v avtu, ki ga je čakal pred bolnico. Državno pravdnštvo je obtožilo Habazina in Kositerja, da sta pripomogla tihotapcu k begu s pomočjo neke ženske, čije identitete še niso mogli dognati. Preiskava se je vršila tudi proti stražniku Pintarju, a se je ugotovilo, da ni bil v dogovoru z beguncem. Pintar je bil zaradi nevestnega izvrševanja službe odpuščen. Geiger je preskočil zid, se preoblekel v civilno obleko v avtu in izginil. Najbrž je pobegnil preko meje na avstrijsko ozemlje. Habazin zanika vsako krivdo, da je on na prošnjo tajinstvene šepave žene pripeljal avto pred bolnico. Tudi Kositer pravi, da storil samo svojo poklicno dolžnost, ko je neznanu mu potnike odpeljal v Maribor izpred bolnice v Zagrebu.

Včeraj si je hotela končati življenje mlada in lepa Zemunka Vidosava Milovanović. Smrti si je zazelela po večdnem prepriu s svojim možem, ki je čolnar. Vidosava je stanovala v dvonadstropni hiši blizu Dunava. Ker ni bilo hišnega gospodarja doma, je pohitela v drugo nadstropje in vdrila skozi stanovanje na balkon proti Dunavu. Nato je skočila iz višine 20 m z balkona in pri tem obupno zakričala. Slišal jo je neki vrtnar in ji prihitel na pomoč. Vrtnar je našel nesrečno ženo tik ob vodi vso polomljeno in krvavo. Vidosava je bila pri polni zavesti in je vrtnarja prosila, naj jo vrže v reko. Rotila ga je, naj jo usliši. Vrtnar ni dolgo pomišljal. Dvignil je samomorilko in jo odnesel v svojo hišo ter poklical rešilno postajo. Med tem se je Vidosava onesvestila. Prišel je stražnik in zdravnik. Samomorilka je bila v globoki nezavesti. Gotovo je obupavala, ko je bila še pri zavesti, ker ji samomor ni popolnoma uspel. Proti večeru se je nesrečna žena zavedla in je izpovedala svojo nesrečo. Pred meseci se je omožila iz čiste ljubezni in vzela navadnega čolnarja. Ona je bila iz boljše hiše. Kmalu je prišlo med mladimi do nesporazuma. Vedno sta se prepirala. Mlada žena je vse potrpežljivo prenašala, ker so ji sosedje rekli, da je vedno tako pri mladih zakoncih. Ker so pa postajale razmere v družini vedno neznošnejše, se je odločila, da naredi vsemu konec s samomorom. Sosedo so pa izpovedale, da je tudi Vidosava kriva, da je vladal med zakoncema večer prepri.

Gledališče brez krize in deficita

Pogled v zgodovino naše Talije. — Posledice podržavljenja gledališča. — Ne letajmo previsoko.

Gledališka kriza v Ljubljani ni osamljen pojav. V Jugoslaviji imajo enako krizo po vseh gledaliških mestih, izvenmihi Beograd in Zagreb. Druge so imele gledališko krizo že prej ali pa jo tudi še imajo. Težke življenjske razmere, krize v javnem gospodarstvu, kruto iztreženje po prevaritni opojnosti, propadanje novih, nesolidnih imovninikov, preobilje umetniških prirediteljev in pomnožitev zabavišč, kinov i. dr. — vse to je po vsej Evropi izzvalo in še izziva gledališke krize.

Gledališke krize v Ljubljani so bile že pred prevarom takorekiv vsako leto, dokler ni mestna občina prevzela gledališke uprave. Tedanji župan Ivan Hribar je udaril z nogo ob tla in deklariral: »Deficita ne sme biti več! Pod nobenim pogojem ne!«. In deficita ni bilo. Štiri leta. Potem je Hribar odšel, kmalu za njim mestna gledališka uprava, a vrnil se je deficit in z njim kriza. Zopet je mestna občina morala prisrskovati na pomoč ter je omogočila vsaj skromne predstave pod Borštnikovim vodstvom ter gostovanja zagrebške opere in opere. Ljubljanska občina pa je sploh dolga desetletja subvencionirala naše gledališče, vzdrževala zanje izvečne sama tudi Slovensko Filharmonijo, da je omogočala slovanske opere in operete predstave, ter zdaj že nekaj let brezplačno daje vso električno razsvetljavo in vodo v opernem in dramskem posloju. Očitki gosp. Čekića so torej le izraz nepočestosti.

Med vojno je naše gledališče prenehalo delovati in namesto dramskih in opernih predstav je imela Ljubljana samo kinematograf. Nihče ni ničesar storil za obnovo gledališke sezone, dokler se ni ustanovil Gledališki konzorcij. Mestna občina je imela preko glave križev z aprovizacijo in voljnimi dajatvami. Gledališki konzorcij pa je sam s pomočjo malenkostnih deležev postavil zopet na nogo najprej dramo, nato opereto in že 3. decem. 1918 tudi lepo in dobro opero. Brez vsakršne subvencije mesta, dežele in države! In vsa leta po prevratu brez deficita, a z vztrajnim napredovanjem in repertoarju in v višini predstav. O krizi ni bilo niti govora več.

Potem je prišlo podržavljenje, preuredba igralcev in pevcev na položaj javnih nametencev, birokratizirane uprave, razkošna delitev referatov v gledališki pisarni, ki je naraščala bolj in bolj. Ljubljana se je glede prebivalstva močno pomnožila ter je s priseljenici z juga in severa pridobila nekaj tisočev gledaliških ljubiteljev. Tudi novi domači bogataši obeh spolov so takrat smatrali za neobhodno potrebno, ker monodno, da zahajajo v gledališče, da imajo kje ali vsa letniška sedeža. Pred gledališko blagajno so stala fronte, ki so se ruvale za vstopnice. Tista leta se je marsikdo marsikdaj jezil, ker

ni mogel dobiti gledališke vstopnice, ako si je ni telefonski pravosodno naročil ali ako mu je ni priboril uro, dve čakaloči in prejaviločji se sluga. Abonentje so bili razdeljeni od A—F.

Gledališče je cvelo, večina predstav je bila razprodana. Doba »sedemdeset belih krav«... Takrat bi si bil upravnik trgovske miselnosti lahko celo prištel za bodočnost z neizogibnimi »sedemdeset belimi kravami«. Toda umetniški delček Ljubljane ni bil s svojim gledališčem nikoli zadovoljen ter je zahteval vedno še višje, še boljše umetnosti na odru. Saj mora deficite plačevati država, ki ima bisago brez dalj Saj je kriza črtana za večne čase iz gledališkega slovarja! Trditve, da je tudi gledališče podjetje, ki se more dvigati in vzdržati le na temelju previdnega gospodarstva, z racionalno ekonomsko politiko, ki vodi najbolj trezno knjigo z naslovoma »Imeti« in »Dati«, tako trditve so izvestni idealisti ogorčeno zavrnili.

Toda splošna gospodarska kriza se je začela pojavljati v vsem našem ljubljanskem življenju. Fronte pred blagajno gledališča so izginile, nov bogataši se niso več abomirali, ostali pa so zvesti vsaj uradniki in skromni srednji sloji, ti zmerom iskreni prijatelji in podpiratelji umetnosti. Baš najimovitejši krogi so prvi proglasili gledališče za luksus, ki se ga človek nalljaže odreče. Prav najimovitejši pa je gledališče danes kakor včeraj potreben kruh, za katerega se odrekajo marsikomu.

Uprava je morala pritegniti tudi mase in je začela gojiti v operi končno opereto, v drami pa burko. Zakaj deficit se je ožgal, Beograd je zategnil bisago, redukcije so postale nezogibne. V takih razmerah vzdrževati balet, ki stane nad 100.000 Din, a nastopi v vsej sezoni samostojno le petkrat ter donese okoli Din 30.000., je pač res le kaprica, a plačevati nekaterim dvojne plače (doklade, honorarij, taničevne najvišjih odstotkov) je otroška potratnost. Ljubljana je vendarle zopet majhno, zelo skromno mesto. Malone vsak prebivalec trikrat obrne denar, preden ga izda. V krizi je zato naša knjiga, naša likovna umetnost, naše koncertno delo, in v krizi je zato naše gledališče in le modra štednja je potrebna, da se vzdrži.

Gospodarski sistem z. Kregarja in program našega gledališča te krize nista dovolj upoštevala. Po vrhu pa je psihološka trenja med upravniki in članstvom.

Eksperimenti s »Pilati v veri« so povsod in amerom dragi ter se izvečine zaključijo s katastrofo. Najodličnejši arhitekt, najslavnejši zdravnik ali pesnik ali najbriznanejši pisalec ni tudi že kvalificiran za gledališkega vodjo.

Čas je, da se s tem dilematičnim naziranjem končno preneha in se tudi za gledališče poišče artističnega strokovnjaka. Ako ga zares ni do-

Vesela vožnja

V St. Gallenu na Švicarskem je izginil mlad trgovec z neko natakario. Zapustil je kopico dolgov. Čez dalj časa sta se oba pojavila na Rumunskem, kjer so ju na zahtevo švicarske policije aretirali. Opremiti bi ju morali domov v spremstvu rumunskega komisarja. To pa ne gre brez stroškov in tako so poslali iz St. Gallena rumunski policiji 700 švicarskih frankov, 700 šv. frankov je velik denar, si je mislil komisar, čemu bi torej štedili? In res ni bilo govora o kakšni štednji. Trojica se je vsedla v Bukarešti na vlak in galantni policijski uradnik je poskrbel, da je potekla vožnja v najprijetnejšem razpoloženju. Hoteli, majhni izleti, posočenje plesnih in drugih zabavnih prirediteljev — mnogo dobrega in lepega so si privoščili po poti, predno so dospeli v Arbon na Švicarskem. Od tam bi se lahko odpeljali z železnico v St. Gallen — pa čemu bi štedili, ko nam je ostalo še vedno dovolj denarja, da si lahko najamemo luksuzni avto, s katerim obiščemo komodno tudi razne mične kraje, ki ležijo na levi in desni med Arbonom ter St. Gallenom? In tako je dospela jovialna družica končno na cilj. Sele tu se je pokazalo, da sta dva pravzaprav zločinca in tretji policijski komisar — ki mu je bilo treba dodati novih 300 frankov na roko, da se je lahko vrnil v domovino. Gotovo

nam še ni znana. Tekmo bo sodil zagrebški sodnik g. Fabris.

— Službeno iz LHP. Seja upravnega odbora se vrši danes ob 20. v damskem salonu kavarne »Emona« in ne v posebni sobi kavarne »Evropa«, kot je bilo včeraj javljeno. — Tajnica.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Sreda, 16. maja 1928; katoličani: Janez Nepomuk; pravoslavni: 3. maja, Mladena.

Jutri: Četrtek, 17. maja 1928; katoličani: Vnebohod; pravoslavni: 4. maja, Paskal.

DANASJNE PRIREDITVE.

Drama: »Župan Stilmonski«.
Opera: Lady X.
Kino Matica: »Beli pajek«.
Ljudski kino (Ideal): »Carjev glasnik«, drugi del in konec.

PRIREDITVE NA PRAZNIK.

Drama: »Nedeljski oddih«.
Opera: »Tosca«.
Kino Matica: »Beli pajek«.
Ljudski kino (Ideal): Trije tedni ljubavi.

Sport: Tekma Ilirija—Primorje ob 116. na igrišču Ilirije.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Trnkoczy. Mestni trg; Ramer, Miklošičeva cesta.

Francoski socijalisti odklanjajo vstop v vlado

Lyon, 14. maja (be.) Kongres socijalistične stranke ronskega departamenta je danes izdal resolucijo, v kateri izjavlja, da se stranka vrača na svoje tradicionalno stališče, po katerem odklanja vsako ponudbo vlade za vstop v vlado.

Gledališka kriza v Ljubljani

Proračun Narodnega gledališča za sezono 1928/29. — Primanjkljaj znaša nad pol milijona. — Nekaj pojasnil k proračunu.

Včeraj popoldne se je v dramskem gledališču nadaljevala revizija. Uprava Narodnega gledališča je predložila proračun za sezono 1928/29, ki ga priobčujemo v celoti. Proračun se glasi:

Izdatki:	
a) plače	Din 4.891.836.—
b) honorarji	» 450.000.—
c) materialni izdatki	» 822.000.—
d) dnevnih stroškov predstav	» 158.510.—
e) statisti	» 66.000.—
f) vojaška godba	» 45.000.—
g) gosti	» 95.000.—
h) državna veseljena taksa	» 168.000.—
Din 6.697.146.—	

Dohodki:	
a) drž. dotacija po budžetu	Din 4.450.000
b) naknadni kredit	» 100.000
c) preliminarni dohodki predstav	1.600.000
Din 6.150.000	

Proračunski pregled za sezono 1928/29.	
Izdatki	Din 6.697.146.—
Dohodki	» 6.150.000.—
Primanjkljaj	Din 547.146.—

Proračun izkazuje torej nepokritega primanjkljaja Din 547.146.—, ki ga na bi po želji g. inspektorja Čekiča in uprave Narodnega gledališča prevzel nase oblastni odbor in mestna občina ljubljanska, seveda poleg obveznosti, ki jih je nudila. Na pripombo revizijske komisije, da bi bilo treba proračun še pregledati ne le v strokovnem oziru, temveč tudi primerjati z uspehi v zadnjih sezonah, je inspektor Čekič pregled knjig glede dosedanjega gospodarstva kategorično odklonil, češ, da tega, kar je po ministru prosvete že odobreno, revizijska komisija ne bo pregledovala, ker je gotovo vse v najlepšem redu; pač pa je pripomnil inspektor Čekič, da se bo dalo pri proračunu še doseči prihranka kakih 250.000 Din pri osebnih in materialnih izdatkih, vsled česar bi znašal proračunski primanjkljaj le še 300.000 Din.

Z ozirom na govorice, ki krožijo v javnosti in z ozirom na časopisna poročila, je komisija namerala posvetiti posebno pozornost osebnim prejemkom. Inspektor Čekič in uprava Narodnega gledališča sta zavzela stališče, da je plačilna lista najstrožja uradna tajnost, češ, ako se ta objavi, bi nastalo med članstvom še večje razburjenje. Po daljšem prepiranju je končno uprava pristala na to, da predloži plačilno listo na vpogled z vsemi kavitelami. Po vpogledu v plačilno listo bo komisija svoje delo nadaljevala.

NEKOLIKO POJASNIL K POSAMEZNIM TOČKAM PRORAČUNA.

Ad a). Plače so računan tako, kakor so se faktično izplačale po plačilni listi dne 1. aprila 1928. Spremembe so sledeče: iz dramskega solističnega ansambla je izločena postavka za gospo Danilovo, ki je bila upokojena. Pri orkestru je bil honorarno nastavljen oboist. Na njegovo mesto pride nov član s polno plačo. Pri zboru je vnesena solistka, ki je prejela do sedaj plačo kot učiteljica. Dodatki, katere dobe oni dramski člani, ki sodelujejo stalno v operi, so vneseni med honorarje.

Ad b). Honorarji so se kalkulirali na podlagi faktičnega stanja, računajoč z nastopi posameznih oseb. Višina honorarjev se je računala tako, kakor jo je naročil upravnik Kregar v svojem novem predlogu za honorar. Poleg plače bi prejeli posamezniki za prekobrojne nastope v mesecu posebne honorarje. Ti honorarji znašajo n. pr. od 5. nastopa dalje po 300 Din itd., a različno po kvalifikaciji solistov. Pri večernih predstavah imajo službo za odrom vrstoma kapelniki. Od vsakega dejanja, ko ima za odrom službo, dobi 10 Din honorarja. Člani orkestra imajo honorarje določene v njihovi pogodbi, za stvari, ki sicer niso pisane v njihovem glasovnem partu, ali če nadomestujejo instrument, ki sicer ni zaseden v orkestru. Člani zboru dobe honorar za male solistične partije. Honorar dobe tudi za razne neme vloge. Če sta v nedeljo dve predstavi, dobi vsak član za popoldansko predstavo 25 Din, za igralske vloge v operetah pa dobe honorar od slučaja do slučaja. Tudi nekatere članice baleta imajo od 12. predstave dalje a 20 Din ali a 10 Din, solista pa od 9. nastopa dalje po 100 Din. Pomožni balet ima honorar za vsak nastop v operi, opereti ali drami, ker nima stalnih prejemkov.

Nočni čuvaj v operi opravlja službo odeskega delavca pri predstavah in ima zato pavšalen honorar 200 Din mesečno. Krojači in šivilje so ves dan zaposleni v gledališču, za delo pri predstavah pa prejema honorar od predstave po 20 ali 10 Din. Ev. nadure, nočno delo v slikarni in mizarni se v njih primerih seveda posebej honorira. Članica drame, ki je prevzela poleg zaposlenosti v drami več altovskih partij v operi, ima pavšalni honorar mesečno 1000 Din do preklica. Dramski člani, ki sodelujejo v opereti, imajo deloma stalni mesečni honorar ali honorar od nastopa. Operetni režiser prejema za vsako novo režijo 1.500 Din enkratnega honorarja. Proračunane so štiri premijere v sezoni.

Ad c). Uprava plačuje avtorjem tanižme, in sicer domačim avtorjem 15 %, tujim pa od 6 do 10 % po pogodbi. Preliminarni znesek je računat z 9 % inkasa, ki pripade tanižmam. Letno potrebuje gledališče ca. 15 dramskih in 10 opernih prevodov. Kalkulirani honorar za 10 dramskih prevodov znaša po 1.500 Din, za pet po 2.000 Din, a za operna in operetna dela po 2.000 Din. Pri nabavi materiala mora plačati uprava vse poštno in druge stroške. Izposojeni orkesterjski material je podvržen posebni izposojnini, ki se računa za dobo ene sezone od 1000 do 2000 Din za vsako operno ali operetno delo. Dolžnost Narodnega gleda-

lišča je, da izvaja izvršna dela. Skladatelji oddajajo navadno po en klavirski izvleček in orkestralno partituro, vse ostale prepise mora izvršiti gledališče na svoj račun.

Kurjave se porabi tekom enega leta od 240 do 250 ton premoga, 30 kub. metrov, bukovih drv v operi in 6 do 7 kub. metrov mehkih drv v drami.

Postavka za garderobo, dekoracije in rekvizite se utemeljuje s tem, da je najmanj 15 dramskih ter 20 opernih in operetnih premijer v sezoni. Fundus je star in izredno izrabljen, pa tudi slab in ne odgovarja časovnim predpisom in zahtevam.

Člani orkestra prejema po pogodbi pavšal za strune, gledališče pa ima najeta tudi dva klavirja za korepetitije v operi. Uprava mora pačevati najemnino za skladišča in sicer za dramsko skladišče Kranjski hranilnici, za operno pa telovadnemu društvu Sokol.

Ad d). Faktični dnevnih stroški predstav so računani za 200 dramskih in 100 opernih predstav v sezoni.

Ad e). Statisti dobivajo 15 Din honorarja od predstave, pri kateri sodelujejo.

Ad f). Vojaška godba prejema za sodelovanje v drami honorar po njenem pravilniku.

Ad g). Zaradi malega števila opernih solistov in tudi zaradi večje zanimivosti tekočega repertoarja mora uprava pozvati tu pa tam goste. Običajni honorar za domače goste Zagreb—Beograd znaša od 1.500 do 2.500 Din za vsak nastop. Tujji gosti so razmeroma dražji. Gostovanje celih dramskih ansambljev so proračunana za tri taka gostovanja po 15.000 Din, ki pa vselej prinesejo dober prispevek gledališki blaginji.

Akadska omladina v obrambo gledališča

Akadska omladina ljubljanske univerze, zbrana po svojih zastopnikih na med-društvenem sestanku dne 16. maja 1928, je sklenila glede na resno ogrožen položaj slovenskega gledališča tolažiti inspektorju umetniškega oddelka ministrstva prosvete g. Milutinu Čekiču svoje razpoloženje. Akadska omladina izjavlja:

Da smatra za svojo visoko in častno nalogo braniti ugled slovenskega narodnega gledališča, ki je poleg univerze, akademije znanosti in umetnosti ter narodne galerije naša najvišja narodna kulturna institucija. Da smatra za svojo nesporno pravico kot stalna obiskovalca gledališča štiti ob tem kritičnem trenutku umetniški nivo omenjenega zavoda.

Da je trdno prepričana, da ne leži vzrok današnjega poloma slovenskega gledališča le v finančnih zadevah, ampak predvsem v nezmožnosti nekvalificiranega voditelja v osebi upravnika arhitekta g. Kregarja, ki vidi v baletu in opereti edino sanacijo slovenskega gledališča.

Akadska omladina odločno protestira, da odločajo v internih kulturnih vprašanjih faktori, ki merijo intelektualne zmožnosti in po politični pripadnosti in zato nujno zahteva, da taki poskus sistematične demontaže naše kulture enkrat za vselej prenehajo.

V zvezi s tem zahteva akadska omladina, da merodajni krogi preprečijo povratek g. arhitekta Kregarja na intendantsko mesto.

Akadska omladina izjavlja, da bo nadaljevala borbo proti arhitektu Kregarju tako dolgo, dokler ne bodo pristojne oblasti upoštevale upravičenega stališča slovenske javnosti in igralcev.

K vprašanju javnega kopališča

Vedno živahneje se razpravlja, kje naj se ljubljancem zgradi še kako letno kopališče. Naravno, da ga tembolj pogrešamo, čim občutnejše se vsi sloji mestnega prebivalstva zavedajo neobhodne higienske potrebe, da si v poletni dobi osvobodijo svoje telo in ojačajo zdravje v prosti naravi s pomočjo najpreprostejših, a najučinkovitejših elementov: zraka, vode in sonca. Imamo sicer mestno kopališče ob Ljubljani, drugo v Kozeljah, a ne to ne ono ne ustreza popolnoma, zakaj če bi se v vročega poletnega dne izmed 60.000 ljubljanskih prebivalcev hotelo kopati vsaj 10.000, bi se v omenjenih dveh kopališčih nikakor ne mogli zvrstiti, da bi bil vsak deležen blagodejne kopeli. Temu nedostatku hoče športno društvo «Ilirija» odpraviti s tem, da bi zgradilo udobno kopališče v Tivoljskem parku. Načrt je vsekar moderen in velikopotezen, a njega izvršitev bo zahtevala toliko investicije kapitala, da bo težko donosala zadostno obresti, kaj se da bi se v doglednem času amortizirala, razen če se bodo nastavile tako visoke kopalne pristojbine, da jih preprosti človek, ki je take kopeli najbolj potreben, ne bo mogel redno zmagovati. Vprašanje je tudi, je li lega nameravanega kopalnega basena ugodna, kolikor se tiče popoldanskega sonččenja, zakaj na zapadni strani se dviga Tivoljski hrib, ki bo sonce vsaj eno uro prežgaval zastrl. Kopališče brez izdatnega in dolgotrajnega osolnčenja pa je nedostotno. Zato je treba misliti še na druge možnosti, da se nudi ljubljancem čim ugodnejše in cenejše kopališče, in tako bi bilo ob Savi.

Že predlanskim je posebna mestna komisija iskala primerne prostora ob Savi. Ugotovilo se je, če sem prav poučen, da bi se dalo pridrediti najprikladnejše kopališče v Mednem: tam je na levem savskem bregu približno pol kilometra dolga proga od mlina navzdol v smeri proti Tacnu, kjer bi se lahko postavile enostavne kolibe oblaščice. Sredi Save pa je obsežen prodnat otok, kakor nalašč ustvarjen za sončenje. Ves ta kraj je od ranega jutra do solnčnega zahoda izpostavljen solnčnim žarkom, ki so spričo jasne zraka tu dokaj učinkovi-

tejši (ultravioletni žarki!) kakor v vedno mrčevem ljubljanskem ozračju. In kopel v tekoči vodi vse drugače osvetojuje kakor v leni Ljubljani ali v motni in mlačni Gradaščici. Nedostatek tiči pač v tem, da je Sava toliko in toliko kilometrov od Ljubljane oddaljena. A tudi to ni bistvena ovira, zakaj po gorenjski progi vozi več vlakov — železniška uprava je za kopalno sezono uvedla še poseben kopalni vlak, ki bo vozil iz Ljubljane ob 14 uri 20 m do Kranja — do Medna sega prva cona, torej stane vožnja do tja najnižjo ceno. Brez dvoma bo žel. uprava za kopalce dovolila polovično ceno, kakor je to veljalo pred leti za kopalne vlake na Laze. Tako bi mogla naša mestna uprava urediti z razmeroma majhnimi izdatki ob Savi najugodnejše kopališče, zlasti še, če bi napravila tako težko pogrešano brv, ki bi vezala oba savska bregova pri Mednem. SPD bo dalo še to poletje zgraditi zavarovano planinsko stezo na Grmado ob Šmarni gori strmo po skalah mimo Turnca, tako da bo staro in mlado imelo krasno priliko, za izdatno telesno okrepitev: na Grmadi se pretegniti in prepoiti, nato pa v hladni savski kopeli se okopati in osvetožiti. Če ljubljanska mestna občina prevzame v svoj delovni program, da uredi to kopališče v Savi, ji bomo gotovo vsi ljubljanci hvaležni. W.

Prosveta Celjsko gledališče

Tu se je vršila v nedeljo 13. t. m. proslava materinskega dne. En dan v letu smo posvetili materi, ostale dneve je mati na žalost pozabljena. In meni se je celo zdelo, da je bila pozabljena celo včeraj. Kar se je nabralo v gledališču včeraj, — je pešica mater, mnogo dece, onih duhat profesionalnih kričalcev in motilcev na stojšču, ki bi zanje že bil čas, da bi jih nekdo lastnoročno brcnil iz gledališča, in par moških. To je bore malo. Kje so bili tisti, ki vedno trobijo o materi, kako je še malo spoštovanja in kako malo se skrbi zanjo itd. Kje so bili? ... In kje so bili možje, sinovi, očetje? ... Ali se jih nič ni tilkalo? Mislím celo, da je nam moškím potrebno spoštovanje materinskega dne bolj, kakor materam.

Akademija v proslavo dneva je bila pestra in zelo posrečena; posrečena v izvajanju in v zamisli. Izvajale so jo celjske šole. To je bila prva revija umetniškega udeleževanja celjske mladine. Poznal se je, da so se učitelji trudili in so dosegli uspeh celo tam, kjer niso imeli niti materiala na razpolago.

Po uvodnih besedah strok, uč. ge. Zupančičeve se je izvajal program. Učenke uč. učenci so ljubko deklamirale po eno pesem Vasiljeva, O. Zupančiča, A. Gradnika ter dve moji pesmi. Po dveh solotočkah sta odpele mladi sopranistki Sterneckjeva in Kirbišcheva. Imate obe čeden, seveda še neizdelan glas, ki pa posebno pri Kirbišchevi je zvenel v višini. Čustven in iskren spremljevalec jima je bil mladi in nadarjeni pianist g. Kuntara. Nastopil je še moški zbor drž. gimn. z dvema pesmicama, deski zbor mešč. šole je odpel Schwabovo »Večer na morju« še dokaj dobro, meni se posebno všeč radi krasnega ppe je bilo izvajanje deklisknega zbora mešč. šole, kjer je pokazala dirigentka gđ. Lovrečova lepe pedagoške zmožnosti. Vmes so še zanjale učenke os. šole, violinisti mešč. šole pa so odsvirali še dokaj precizno dva viol. kvarteta Glucka in Griega. Višek sporeda in umetniško zaokroženosti sta bili dve ruski narodni pesmi, ki ju je odpel čez sto pevcev in pevk broječi mešani zbor mešč. šole pod vodstvom g. Segule res mojstrsko. Seguli dolguje akademija največji uspeh. D. G.

Koncert pevskega in tamburaškega zbora v Ljubljani. V petek 18. t. m. se vrši v Unionski dvorani koncert, katerega priredi pevski in tamburaški zbor Jugoslovanska lra iz Novega Sada. Na koncertnem sporedu je zastopana cela vrsta jugoslovanskih avtorjev kakor: Vilhar, Volarič, Dobronić, Cobanić, Zajc, Zganec, Biničič, Hrišić, Milojević, Mokranjac itd. Zbor je na potu preko Evrope in Severne Amerike, kamor hoče ponesti našo jugoslovansko pesem. Vstopnice v Matični knjižarni.

Pevski zbor Glasbene Maticе v Ljubljani. Vaja mešanega zbora se vrši v petek, dne 18. maja ob 20. uri. Vsi! Odbor.

Gostovanje zagrebške drame v Ljubljani. Kakor že javljeno, gostuje v petek, dne 18. t. m. v našem dramskem gledališču zagrebška drama. Vpizori se Križevača drama v dveh dejanjih «V Agoniji». V drami nastopijo sledeče osebe: Lembach, bivši dragonski podpolkovnik — Ivo Badalić, Laura, njegova soproga, lastnica modne trgovine «Mercure Galani» — Vika Podgorska, dr. Krležovec, advokat — Dubravko Dušinić, Madie Petrova, ruska emigrantka — Milica Mihitić, Marija, sobarica — Margita Patay, gluhoonemi prosjak — Adalbert Gorjančič. Prvo dejanje se vrši v trgovini «Mercure Galani» zvečer, drugo pa ponomči na stanovanju baronice Lembach. Režiser je g. Alfonz Verli. Na to gostovanje zagrebške drame opozarjamo vse prijatelje dramske umetnosti.

Gospa Vika Podgorska — prvakinja zagrebške drame in naša rojkinja nastopi v ljubljanski drami v petek, dne 18. t. m. ob priliki, ko gostuje del zagrebške drame v Ljubljani. Vika Podgorska je ena najodličnejših jugoslovanskih dramskih umetnic, ki živi v Zagrebu največji ugled. Z izvrstnim uspehom je kreirala celo vrsto glavnih vlog v raznih delih domačega pa tudi svetovnega repertoarja.

Marij Simenc v «Tosci». Jutri na praznik gostuje v naši operi odlični tenorist g. Marij Simenc v svoji najboljši vlogi Cavaradossija v Puccinijevi operi «Tosca». Naslovno vlogo Tosce poje ga. Mitrovičeva, barona Scarpia — g. Holodkov, cerkovnika g. Betetto, Angelotti — g. Janko, ostale vloge so v rokah ge. Ribičeve, g. Mohorič, Mencina in Perka. Predstava se vrši izven abonmaja pri običajnih opernih cenah.

Dramska ljudska predstava pri izredno znižanih cenah od 15 Din navzdol bo v četrtak zvečer v ljubljanski drami. Vpizori se burleska v treh dejanjih «Nedejski odidi» v režiji profesorja z. Sesta. V burleski nastopijo ga. Medvedova, gna. Silva Danilova, gna. Debelakova, gna. Vida in gna. Rakarjeva ter g. Kralj, Jan, Gregorin in Cesar.

N. Tolstoj, Ana Karenina. Roman. Prevel Vladimir Levstik. Ljubljana 1928. Komisijna založba Zvezne knjigarnе. 1087 strani. 2 zvezka v izvorni črni ali višnjevi platni vezbi. Cena v kartonu 250 Din po pošti 260 Din. «Ana Karenina», nesporne višek umetnosti velikega ruskega pisca, je obenem eno izmed najprejdnjih

Negovane lase

lahko ima vsaka dama, ako za nje pravilno skrbijo. Svilenskasti, fini, kodrasti, mehki lasje zapravo dajo pravi izražaj obličju.

Elida Shampoo napravi lase mehke kot svila in jim daje decentno vonjavo. Gosta pena odpravlja vsako nesnago. To sredstvo kljubuje prahu in tpe-danju las. Brez vseh škodljivih primest.

Uporabljajte za negovanje las samo

ELIDA SHAMPOO

veleled svetovnega pripovedništva; ena tistih knjig, ki jih moraš čitati, da lahko govoriš o svoji leposlovni naobrazbi. A ne glede na oblikovno dovršenost, ki ga niti Tolstoj sam ni več prekosil, je ta roman skoro univerzalen v svoji notranji pomembnosti. Prvič kot široka, vseobsežna panorama življenja in duševnosti bivše Rusije v drugi polovici minulega stoletja — dvakrat važna zato, ker izpopolnjuje in popravlja deloma patološko pobarvano prikazovanje drugega največjega ruskega genija, F. M. Dostojevskega. In drugič: kateri novodobni roman bi se mogel primerjati z «Ana Karenino» glede na svojo obsežnost vsebine? Kateri jo dosega z bogastvom filozofskih, nabožnih, moralnih in socialnih idej? In da govorimo o glavnih temi: kje drugje so tako mojstrsko, tako fanatično resnično in tako presunljivo osvetljeni vsi najgloblji in najintimnejši problemi ljudskih in zakona? Iz vseh teh razlogov je «Ana Karenina» branje, ki pomeni za vsakogar nepozaben, pretresljiv in v svoji rodovitnosti kar brezprimeren notranji doživljaj. «Zvezna knjigarna» si je pridobila nemajhno zaslug s tem, da nam ponuja ob stoletnici pisateljevega rojstva to mojstrovino v popolnem, gladko tekočem prevodu, obenem pa v krasni izvorni opravi, ki bo vsakemu očesu v radost in vsaki knjižnici v kras. Za to opravo in ta ogromni obseg — dva zvezka z malone enajst sto stranmi! — je cena vkljub visoki številki jako zmerna.

Slovenska moderna umetnost 1918—1928. To razstavo priredi na letošnjem velesejmu Moderna galerija v Ljubljani in bo obsegala sledeče oddelke: Propagandni: Katalogi razstav grup ali posameznikov doma in v inozemstvu. Plakati razstav grup in posameznikov doma in v inozemstvu. Kritiko a ilustracijami o grupah in posameznikih, domače in inozemske. Kritike z ilustracijami v revijah. Revije z ilustracijami del grup in posameznikov. Dekorativni: Knjižna oprema (ilustracije, vinjete, ex libris, uporabna grafika) reklamni, letaki. Dekorativne slike in plastike. Dekoracije interieurov. Keramika. Inscenacije. Kostumi, vezene, čipke. Diplome. Grafični: Originalne radirke, cinkopis, lesorez, linolej. Uporabna grafika (etikete, reklamni lističi, ceniki, koliki, vabila itd.) Plakete in medalje. Foto-

grafije: Izvršenih cerkvenih del. Spomenikov in drugih posameznih javnih del. Fotografije razstav grup in posameznikov. Kiparska in slikarska razstava: Kipi. Slike (olje, tempera, pastel, akvarel). Risbe.

Izpred sodišča Trije obsojenci

Krojaški pomočnik Julček, z Dolenjskega doma, je prišel lani septembra v Ljubljano iskat dela. Srečal je natakarka Maksa, ki ga je povabil s seboj v Sarajevo, rekoč, da bo tam dosti dela in jela, a zvečer se bosta skupaj oddehnila in rujno vince pila. Julček je res ubogal Maksa in šel z njim. Dela pa nista dobila, zato je Julij prišel beračiti po Zagrebu in Sisku; nekoliko ga je pa podpiral tudi Maks, ki je še vedno imel nekaj denarja.

Iz Sarajeva sta se oba vrnila proti Ljubljani. Ker se jima je škoda zdelo plačati vožnjo, sta se vtihotapila v vagon in se peljala brez listka do Zidanega mosta.

Iz Zidanega mosta sta šla peš v Radeče, kjer sta zopet beračila. Vrnila sta se zopet v Zidani most, kupila vozne listke do Trbovlj, peljala sta se pa v Ljubljano. Tu je seznanil Maks svojega tovariša s pekovskim javencem Janezom, ki je tudi na slabem glasu in podvržen tatvini. Vsi trije tiči so letos januarja odnesli trgovcu Ivanu Erbežniku v Zaklancu nekaj obleke, trgovki Čertežnikovi in Gorsetovi pa ženske hlače, sviter in čevlje. Dalje sta Janez in Maks starinarici Karolini Moharjevi odnesla hlače in srajco, a Grahonovi jabolka in pomaranče. Kradla sta tudi v Kozarjah in St. Vidu ter odnesla razne malenkosti.

Obtožnica označuje vse tri tatinske bratce za pristne potepuhe. Ko so sedeli vsi trije na zatožni klopi je pristopila Janezova mati ter mu razburjena skočila v lase in ga ozmerjala. S težavo so ju ločili. Janez je zaključil svoje potepanje za 6 mesecev, a njegova tovariša vsak za 3 mesece, ki jih bodo morali presedeti v jeti.

Pomagajte Bolgarom!

Dnevne vesti.

— Vsem poverjenikom, članom in prijateljem Vodnikove družbe. Vodnikova družba v Ljubljani bo izdala v letu 1928, t. j. v tretjem letu svojega obstoja, naslednje štiri za vse zanimive, zabavne in poučne knjige.

1.) **Vodnikova pratika za leto 1929.** Ta rpinse poleg koledarske vsebine tudi celo vrsto zelo zanimivih spisov iz gospodarstva, zdravilstva, gospodinjstva in raznih drugih vprašanj, ki nas danes najbolj zanimajo. Bogato bo okrašena tudi s slikami. — 2.) **Fran Govekar: »Olga«.** Povest je zajeta iz burnega življenja poveljnih let in globoko razgrinja bolesi, rane in strasti, ki so tedaj razjedale pod pritiskom trenutnih vojnih milijonarjev vse naše javno življenje v mestu in na deželi. — 3.) **Ivan Matičič: »Na mrtvi straži«.** Ta zgodovinska povest nam obudi velike spomine davnih časov ter pokaže ono dobo, v kateri so se morali naši predniki boriti za svojo svobodo in življenje s krvoločnimi Turki. — 4.) **Ivan Lah: »V borbi za Jugoslavijo«.** Ta velesnimiva knjiga bo poletna ob 10letnici našega osvobodjenja vse one velike dogodke, ki so se godili tik pred vojno in med vojno okoli nas in pri nas, dokler nam ni zasijal 1. december 1918. Knjiga nam bo pripovedovala, kako se je pojavil beli orol nad Balkanom, kako je stopil na prestol naš kralj Peter I. Veliki Osvoboditelj, kako se je mala Srbija pripravljala na veliko delo, kako so se hitro vrstili zgodovinski dogodki, dokler ni izbruhnila balkanska vojna in tik nato svetovna. Pripovedovala nam bo, kako je tudi slovensko vprašanje stopilo pred evropski svet in smo Slovenci iskali svoje rešitve v jugoslovenstvu, tako, da smo lahko rešili sebe in svojo zemljo iz tujih rok. Knjiga bo bogato ilustrirana. Prosimo vse gg. poverjenike (ce), da poagitarajo s tem lepim književnim darom med znanci in prijatelji s pozivom, da naj pristopajo v vellem številu k Vodnikovi družbi. Ta lep književni dar naše Vodnikove družbe naj vzpodbudi vse gg. poverjenike (ce), da naj tem intenzivnejše nabirajo članov in skušajo pridobiti družbi čim več članov. Vsakega člana pa prosimo, da naj tudi on v svojem okoliščini prijateljskem krogu vzbudi interes za Vodnikovo družbo. Vsa član Vodnikove družbe naj skuša pridobiti družbi vsaj enega novega člana ter ga naj priključijo poverjeniku svojega kralja, odnosno centralni pisarni v Ljubljani. Vse ljubitelje lepih knjig, ki še niso člani Vodnikove družbe, pa prosimo, da naj prijavijo svoje članstvo pri poverjeniku svojega kralja, odnosno pri centralni pisarni Vodnikove družbe v Ljubljani. Za mal. anek 20 Din bo dobil vsak član zgoraj omenjene štiri lepe knjige. — Torej na delo za Vodnikovo družbo! Pristopajte k družbi v velikem številu!

— **Vpokojitev vseučiliških profesorjev.** Kralj je podpisal ukaz, s katerim so vpo-kojeni redni profesor medicinske fakultete v Zagrebu Mihajlo Lapinski, redni profesor ekonomsko - komercialne visoke šole v Zagrebu Oton Bošnjak, redni profesor pravne fakultete v Ljubljani Mihailo Jasinski ter profesorja filozofske fakultete v Beogradu S. Radovanović in S. Urošević.

— **Proslava Zupančičeve 50-letnice v Zagrebu.** »Slovensko prosvetno društvo« v Zagrebu priredi v soboto dne 19. maja ob 8 in pol zvečer v veliki dvorani Glasbenega zavoda svoje krstne svečanosti, pod pokroviteljstvom gg. Berte Heinzl, soproge župana mesta Zagreba in častnega odbora, v katerem so: nadškof dr. Ante Bauer, pesnik dr. Dragotin Domjančič, predsednik akademije znanosti in umetnosti dr. Gavre Manojlovič; armijski general S. Matič, podban um. dr. h. c. Milan Rojc; veliki župan dr. Begdan Stopar in prorektor zagrebske univerze dr. Vlad. Varičak. Slavnostni večer bo posvečen proslavi 50-letnice pesnika Otona Zupančiča glasnika in mojstra slovenske besede. Slavnostni govor bo imel g. pisatelj Albrecht. Sodelujejo: g. Pipa Anko, hčerka našega velikega Ivana Tavčarja, ter odlični člani naše opere in drame: ga. Vika Podgorska in gg. Hinko Nučič, Mario Šimenc, Drago Zupan in vokalni kvartet: Dr. Benkovič, Bukšek, Vičar, Zupan, na klavirju spremlja g. prof. Srečko Kumar. Opozorjamo že danes vse v Zagrebu živeče rojake, da se z znanci in prijatelji polnoštevilno udeležijo slavnosti, s katero bo napravljen prvi korak k trajnemu plodonosnemu izmenjavanju kulturnih dobrin in upoznavanju slovenske umetnosti.

— **Razpisane službe.** Rektorat univerze v Ljubljani razpisuje mesto inspektorja kemijskega inštituta s pravicami uradnika II. kategorije. Prosilci naj pošljejo prijave rektoratu do 26. t. m. Predstojništvo Higijenskega zavoda v Ljubljani razpisuje mesto računovodje, vršilca dolžnosti ekonoma v II. kategoriji. Prošnje je treba vložiti do 25. t. m. pri predstojništvu zavoda.

— **Iz prosvetne službe.** V višjo skupino je pomaknjen kustos muzeja v Ljubljani dr. Franc Stele; v pokojena sta ravnatelj II. realne gimnazije v Ljubljani dr. Josip Pipenbacher in arhivski uradnik pri prosvetnem oddelku v Mariboru Nikola Obradović.

— **Iz državne službe.** Imenovani so: za stalnega pravnega praktika pri okrožnem sodišču v Celju Juro Lesjak, za stalnega računarskega pripravnika pri računovodstvu delegacije ministrstva financ v Ljubljani Matej Dagečič in Stanislav Pavletič, za stalnega računarskega pripravnika pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani Vera Kitek, Silva Rötth, Marija Zupan in Bogomila Zebre.

— **Regulacija Kamniške Bistrice.** Predlamskim in lani je povodenj na več krajih razdrinjal bregove Kamniške Bistrice od Kamnika do Stranj ter uničil ali vsaj deloma poškodovala varstvene lezove kamniške smodnišnice v vodi take, da je bil ali da je še ogrožen promet na deželni cesti od Kamnika do Stranj. Zato je izdelal državni hidrotehniški oddelček načrte o zagradbi (uravnavi) Kamniške Bistrice v tem

delu in sreski poglavar v Kamniku razpisuje ogled naprave, ki se bo vršil 24. t. m. s sestankom pred sreskim poglavarstvom po prihodu dopoldanskega vlaka.

— **Praga Mekka slavistike.** V pondeljek popoldne se je vršila v hotelu »De Saxe« v Pragi čajanka, ki jo je priredilo založništvo bodoče revije »Slawische Rundschau«. Čajanke so se udeležili kot gostitelji minister dr. Spina, prof. dr. Gerhard Gesemann, sovjetski kulturni ataše Jakobson, urednik »Prager Presse« A. Magr in dr. Rippl, kot gostje pa naš poslanik Branko Lazarevič, minister Krofta, poslanik Maxa, tiskovni ataše nemškega poslanstva Urzidil, rektor Karlove univerze prof. Niederle, številni predstavniki vseučiliških in literarnih krogov, zastopniki prosvetnega ministrstva, praški novinarji itd. Minister dr. Spina je pojasnil nalogo bodoče revije, ki ne bo strogo slavistično filološka in zgodovinska, marveč bo prinašala tudi aktualne članke. Prago je označil kot Mekko moderne slavistike.

— **Stanje bolnikov v javnih in privatnih bolnicah ter hiralnicah mariborske oblasti.** Javne in privatne bolnišnice in hiralnice na ozemlju mariborske oblasti izkazujejo od 11. do 20. t. m. sledeče stanje bolnikov: ostanek od prejšnjega meseca 1352, prirastek 554, v tekočem mesecu skupaj 1206, odpuščenih 397, umrlih 29, skupaj 426, ostalih 1480.

— **Iz »Uradnega lista«.** »Uradni list« št. 47, z dne 15. t. m. objavlja navodila za izvrševanje proračuna izdatkov in dohodkov za leto 1928-29.

— **Bliznji potres.** Prof. dr. Belar nam poroča, da so večeraj ob 16-03 zabeležili vsi potresomerji observatorija pod Triglavom precej močan potres v daljavi kakih 150 km proti severu. Potres so morali čuti v vsej severni Štajerski. Večje škode po mnenju dr. Belarja ta potres ni povzročil.

— **Dražba lovov.** Dražba lova občine Podgorje, se predklicuje ker je bila zakupna doba s sedanjim zakupnikom podaljšana. Lov občine Banute, srez Dolnja Lendava, se bo oddajal na javni dražbi v našem 28. t. m. ob 15 v občinski pisarni dolnolenjanske okolice. Istega dne se bo oddajal ob 14 v isti pisarni v našem lov občine Zamostja.

— **Razid družtev.** Družstvo »Orel« v Dragatušu se je prostovoljno razšlo. Imovina je bila izročena orlovskemu okrožju v Črnomlju. Pevsko društvo v Lutomeru se je po sklepu občnega zbora prostovoljno razšlo.

— **Nalezljive bolezni v mariborski oblasti.** Od 22. do 30. aprila je bilo v mariborski oblasti 18 slučajev tifuznih bolezni, 90 ošpic, 5 davice, 69 škrlatinke, 3 nalezljive vnetja možganov, 20 dušilnega kašlja, 6 šena in 1 krčevite odreenelosti.

— **Živalske kužne bolezni v ljubljanski in mariborski oblasti.** Od 30. aprila do 6. maja je bilo v ljubljanski oblasti 29 slučajev svinjske kuge, 5 svinjske rdečice, 2 garij, mehurčastega izpuščaja koni in 1 čebelnje nilbole. V mariborski oblasti je bilo 7. t. m. 11 slučajev svinjske rdečice, 1 vranjčnega prisada in 1 svinjske kuge.

— **Iz poštnih hranilnic.** Od 1. maja t. l. dalje se lahko pošilja denar (do 3000 Din mesečno, v inozemstvo potom poštna hranilnica direktno in brez vsakih formalnosti. Lastniki čekovnih računov pri poštni hranilnici naročajo virmanska nakazila in izplačila v gotovini z »nalogi za izplačilo« (obrazec št. 110 Š) za Madjarsko, Avstrijo, Češkoslovaško, Švico in Italijo) za Madjarsko so za enkrat dovoljena samo virmanska nakazila. Za ostale države v Evropi se bodo nalogi izvrševali preko Italije ali Švice. Na isti način se daner lahko nekaže potom poštna hranilnica tudi v Zedinjene države Severne Amerike in Kanado. Za take naloge (za virmane in izplačila v inozemstvo) do 3000 Din mesečno ni treba nobenega specialnega dovoljenja od generalnega inspektorata ministrstva financ. Čekovni račun pri poštni hranilnici si lahko otvori vsaka fizična in pravna oseba ali ustanova. Navodila in poljasnila dajejo brezplačno generalna direkcija poštnih hranilnic v Beogradu in njene podružnice v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu in Skoplju.

— **Spomenik kralju Petru v Beogradu.** Tudi Beograd se je končno spomnil, da bi kazalo postaviti blagopokojnemu kralju Petru spomenik. Seveda so razmere v Beogradu drugačne, kakor v Ljubljani in zato so nabirali za spomenik od julija lanskega leta že 600.858 Din. Natečaj za osnutke bo razpisan šele, ko bo nabranih najmanj 15 milijonov Din. Za spomenik bo prispevala tudi država in sicer baje vsakoletno 10 milijonov Din od rednega proračuna. Slovenci bi bili zadovoljni, če bi mogli zbrati v skromnih razmerah vsaj pol milijona za spomenik kralju Petru, v Beogradu bo pa razpisan natečaj za osnutke šele ko bodo imeli 15 milijonov Din. Blagor jim, ki s tako lahkoto zbirajo milijone.

— **Slovensko plansko društvo** naznana, da bo Erjavčeva koča na Vršču od 16. maja naprej stalno odprta in oskrbovana. Pot do koče je že prosta snega in torej za vsakega lahko dostopna. Koča leži v najkrajšem delu naših Južnih Alp in je ne posej posebno priporočljiv sedaj v spomladi, ko se višje gore radi snega še zelo težko dostopne. Koča na Kokrškem sedlu bo za silo oskrbovana dne 16. in 17. ter 20. maja ob binokli dalje pa stalno.

— **Učiteljski tečaj za ročna dela v Zagrebu.** Kakor druga leta, tako se bo vršil tudi letos v Zagrebu tečaj ročnega dela za učitelje in učiteljice osnovnih in mešanih školi in sicer od 6. julija do 14. avgusta. Principi delovne šole, ki so že davno v veljavni pri drugih naprednih narodih, so se začeli uveljavljati tudi pri nas. V tečaj bo sprejetih 40 učiteljev in učiteljic iz vseh krajev države. Ocenjem je zagotovano

brezplačno stanovanje, za preskrbo bodo pa plačevali okrog 500 Din mesečno. Pouk bo teoretičen in praktičen. Udeleženci tečaja si ogledajo v Zagrebu vse kulturne ustanove, industrijska podjetja in druge naprave, ki so več ali manj v zvezi s šolo.

— **Iz diplomatske službe.** Vpokojeni pomočnik zunanjega ministra Stevan Palovič je izročil v pondeljek popoldne svoje posle direktorju oddelka za mednarodne pogodbe dr. Luju Bakotiču, tajnik v kabinetu pomočnika zunanjega ministrstva Jovan Ristić je imenovan za tajnika poslaništva na Dunaju.

— **Glavna skupščina Jadranske Straže** odgoda. Redna letna skupščina Jadranske Straže, ki bi se morala vršiti v pondeljek 14. t. m. je bila odgoda in se bo vršila 27. t. m.

— **Skandalozno postopajne z invalidi.** Minister socialne politike Ceda Radovič je na vprašanje nekega beograjskega novinarja, kaj je z invalidskimi prošnjami in pritožbami, odgovoril, da je ostalo koncem aprila 13.735 neregistriranih invalidskih prošelj in pritožb. Višje invalidsko sodišče za Bosno, Hercegovino in Dalmacijo ima 8007, višje invalidsko sodišče za Hrvaško, Slavonijo in Slovenijo pa 3625 neregistriranih invalidskih prošelj in pritožb.

— **Zaseden razstavljeni prostor na velesejmu.** Uprava ljubljanske velesejma mora reflektantom za razstavne prostore sporočiti, da so vsa mesta v kritih stavbah zasedena in more žal več sprejemati novih prijav.

— **Majniški izleti šolske mladine.** Lep in poučen majniški izlet je za šolsko mladino gotovo obisk ljubljanskega velesejma, ki se vrši od 2.—11. junija. Velesejska uprava nudi šolskim vodstvom posebne ugodnosti pri vstopninah. Prijave naj se pošiljajo na ravnateljstvo velesejma v Ljubljani.

— **Slovenci v Ameriki.** 11. aprila je v Livingstonu umrla Frančiška Šmargel, rojena Novak. Pokojna je bila doma iz vasi Strajna fara Dobernic na Dolenjskem. Star je bila 62 let. * V kraju Waukegan je umrla Frančiška Suhadolnik, doma iz Bistrice pri Vrhniki. Zapustila je moža in štiri otroke. V istem kraju so priredili Slovenci veselico, čije dobicek je bil namenjen Vilharjevemu spomeniku. Veselica je gromotno dober uspeh. — 13. aprila je preminula Marija Žigon, ki je bivala 17 let v Pittsburgu. Pokojna je bila doma iz Spodnje Birašice, fara Sv. Križ na Dolenjskem.

— **Vreme.** Stopili smo v drugo polovico maja, a vendar se nebo nikakor ne more zjasniti. Snovi je celo kazalo, da dobimo zopet deževno vreme. Barometer je znatno padel. Danes jutraj je kazal v Ljubljani 755, temperatura je znašala 11.5. Večeraj je bilo v Ljubljani jutraj megleno, čez dan pa deloma oblačno. V Mariboru so imeli večeraj lepo vreme, po vseh drugih krajih države pa več ali manj oblačno. Dežja ni bilo nikjer. Temperatura je začela polagoma naraščati. Najvišjo temperaturo so imeli včeraj v Dubrovniku in sicer 21 stopinj. V Splitu je bilo 20, v Skoplju 19, v Zagrebu 18, v Ljubljani 16.4, v Mariboru, Beogradu in Sarajevu pa 16 stopinj.

— **Težka nesreča.** V ljubljansko bolnico so prepeljali večeraj precej težko poškodovanega 51letnega posestnika Josipa Jakopiča iz Brezij pri Begunjah. Jakopič je večeraj delal v gozdu, pri tem pa je tako nesrečno padel, da je nezveste obležal. Ima težko notranje poškodbe.

— **Motenje žolodca in črevesa,** napadi telesnih bolečin, razdražljivost, nervoznost, omotičnost, sanje z bolaznitjo, splošno počutenje slabosti, zmanjšano veselje do dela se omili s kupico prirodne grenčice »Franz-Josef« na dan. Zdravniški svetovnega slovesa hvalijo, kako izborni službi voda Franz-Josef kot voljno odpirajoče sredstvo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerjskih trgovinah.

— **Fotoparate kupite najbolje pri FR. P. ZAJEC, optik, Ljubljana. Stari trg 9. 53T**

Iz Ljubljane

— **Javen shod skilcke Zveza** delavskih žen in deklet za četrtke 17. t. m. ob 15. v veliki dvorani Mestnega doma. Na shodu bo tajnica mednarodnih ženskih gildov, Miss Enfieldova iz Londona, ki se je na svojem potovanju v vzhodno Evropo ustavila tudi v Ljubljani, poročala o mednarodnem ženskem gibanju za osvoboditev žene. Gospa Enfieldova potuje iz Ljubljane v Zagreb in Beograd, potem pa v Rumunijo, na Poljsko in v Rusijo.

— **Društvo »Treznost«** ima svoj redni sestanek danes 16. t. m. ob 19. uri na moskem učiteljsku. Na dnevnem redu je poleg običajnih točk predavanja g. primarija dr. Fr. Gostiča o temi: »Alkoholizem in zločini«. Z ozirom na to prosil odbor polnoštevilne udeležbe članov (ic) in drugih.

— **Školsko društvo v Štepanju** vsi vabi članstvo na izredni občni zbor, ki se bo vršil v četrtke dne 24. t. m. v društveni sobi. Začetek ob 3/20. uri. Na dnevnem redu je nakup odnosno prodaja stavbišča. Zdravo! Odbor.

— **Rapallo:** V petek, dne 18. t. m. ob 20. uri sestanek na običajnem mestu. — **Tajnik.** 403-n

— **Iz Sokol II. priredi v soboto 19. t. m. ob 8. zvečer v telovadnici** na realki mladinsko akademijo. Na sporedu so vaje za zlet v Skoplju, posebne točke, orodna telovadba in igre. Vabimo vse prijatelje sokolske mladine, posebno pa stariše naše dece in naraščajo, da posetijo to akademijo, račun, ki polaga naša mladina o svojem celoletnem delu. Vstop prost. Zdravo! 402-n

— **Iz Popravek.** V večerajni članek o krizi našega gledališča (starišče umetniškega osebja) so se vrnila stištiščna pomota. Odstavke: »Ako bi znal gospodariti (upravniki Kregar), bi ne prišlo tako daleč, da so bile igralcem plače znižane in so ostali 1. maja brez denarja«, resnici na ljubo popravljamo v toliko, da so igralci prvega maja prejeli plačo in sicer znižane.

— **Iz Divji žrebci.** Ivan Zupanc, hlapec pri mestnem magistratu, je večeraj peljal proti Ljubljani voz, v katerega sta bila vprežena dva žrebca. Nenadoma sta se žrebca splašila in Zupan je stopil z voza, da ju umiri. En žrbec se ni dal ugnati in se je divje spenjal in poganzjal kvišku. Ko ga je hotel hlapec zgrabiti za uздо, ga je žrbec ugriznil v desno nogo. Poškodba je bila tako težka, da so morali hlapca z rešilnim vozom prepeljati v bolnico.

— **Iz Tatvina kokoši.** Posestnici Josipini Cvim, stanujoč na Celovski cesti 2, je v noči od 14. do 15. neki uzmovič odnesel štiri lepe kokoši, vredne 160 Din.

— **Iz Krasna birmarska darila** najceneje kupite pri FR. P. ZAJEC, trgovina ur in zlatnine, Ljubljana, Stari trg 9. 56T

— **Otroške obleke, predpasnike** od 30 Din dalje. Največja zaloga, češko blago, dunajski izdelki. KRISTOFIC-BUCAR, Stari trg.

Iz Celja

— **Umrl** je v Celju gospod Mihael Vrečko. Služboval je dolgo vrsto let v odvetniški pisarni svojega brata g. dr. Josipa Vrečka v Celju in bil v našem mestu prav priljubljena oseba. Dočakal je lepo starost 77 let. Pogreb se je vršil danes popoldne na okoliškem pokopališču. Naj mu bo lahka zemlja!

— **Obrtna vajeniška razstava** se vrši, kakor smo že poročali, o binokstnih praznikih v Celju v gornjih prostorih Nar. doma. Za isto se vrše že vse predpriprave in bo to lepa prireditve v jubilejnem letu, ki ga obhaja letos Obrtno društvo v Celju. Na oba praznika se bodo vršile tudi družabne prireditve obrtništa.

— **Sokolsko društvo v Celju** priredi v nedeljo 20. t. m. majniški izlet v Volnik. Tam se bo vršil telovadni nastop. Izlet je za članstvo in naraščaj obvezen.

— **Zenska podružnica Ciril - Metodove družbe** v Celju priredi v nedeljo 20. t. m. bombončkov dan.

Film

Beli pajek

Premijera v Elitnem kinu Matica. V zadnjem času občutimo vedno večje pomanjkanje dobrih in res učinkovitih kriminalnih ter detektivskih filmov. Vzrok tega pomanjkanja so težave prinašati vedno kaj novega, zanimivega, senzacionalnega. Film »Beli pajek« je zopet nekaka bela vrana na tem polju. To je film, v katerem ne manjka poleg napete vsebine tudi originalnosti, katero pogrešamo skoro pri vseh filmih te vrste; originalnost pri tem filmu pa obstoja v tem, da se izvrše vsi zločini in tatvine v dobrodelne namene in svrhe ter se film v tem oziru odmiha od vseh ostalih roparskih, temnih dogodkov.

V najvišjih pariskih aristokratskih krogih se je nenadoma pojavil izredno opasen vlomilec, ki je neredoval po vrsti najsmetnejše drznosti in vlobe, toda nikdar v svojo korist, temveč vselej je bil ves plen izročen fondu za podporo siromašnih meščanov Pariza. Vlomilec je pustil vsakokrat za seboj listič, na katerem se je podpisal kot »Beli pajek«. Policijska direkcija je razpisala za razkrinkanje tega lopova velikansko nagrado, toda tudi ta svota je nekega dne kar izgubila uprav iz pisarne pariskega policijskega direktorja. Ves Pariz je tedne in tedne govoril le o »Belem pajku« in med onimi, ki so se trudili razkrinkati zločinca, je bil tudi mlad, izredno bogat Anglež Lord Barmore, vnet častilec krasne dame Lady Brown. Pri tel dami se je nekega dne javil »Beli pajek« ter ostavil v njeni sobi listič, v katerem je zahteval, da izroči dama svojo izredno dragoceno ogrlico v korist ubožnemu podpornemu skladu, sicer si bo »Beli pajek« sam vzel ogrlico in sicer tretji dan točno opolnoči. Ta frapantna zahteva je spravila na noge vse policije in celo armado detektivov, toda kljub vsej previdnosti se je res tako zgodilo, kot je zločinec napovedal. Tako slede že napetosti in zanimivosti, dokler se mlademu Lord Barmoreju končno ne poverijo razkriti »Belega pajka« ter zadobiti roko Lady Brown.

Film ima frapantno napeto vsebino od začetka do konca, gledalec mu sledi z izrednim zanimanjem in vidno učinkovitostjo. Prvovrstne igralske sile kot Marija Paudler, Walter Rilla in drugi skrbje za to, da dejanje niti najmanj ne peša, temveč da zanimanje narašča od prizora do prizora. Skratka film, ki bo znal tudi v Ljubljani kot vsepovsod v inozemstvu vzbuditi zanimanje najširših krogov občinstva.

Vitez z železno roko

(Götz von Berlichingen. — Filmsko predavanje ZKD).

Danes ob 1430 uri priredi ZKD v prostorih kina Matica poučno filmsko predavanje o veliki Goethejevi drami »Götz von Berlichingen«. O tej snovi predava g. prof. R. Pavlič. Zanimiva zgodovinska drama nam razkriva razmere Nemčije v dobi 16. stoletja, ko so imeli razni knezi ogromno moč, ko so vladali kot absolutni gospodarji z največjo krutostjo nad svojimi podložniki, tlačani. Došlo je že tedaj do opetovanih velikih nemirov in vstaj, ki pa so jih znali knezi z vso surovostjo, krutostjo in silo udučiti. »Götz von Berlichingen« je bil v onih časih med vitezi nekaka bela vrana. On je videl muke in trpljenje jednih kmetov, branil je njih pravice, kar ga je domalo stalo glavo in življenje.

Krasna historična drama bo s svojo zanimivo vsebino nedvomno našla med občinstvom mnogo interesa, obenem pa bo zlasti naši srednješolski mladini prav dobro služila pri šolskem pouku; zato opozorjamo vsakogar, da si ogleda ta spored, ki se predvaja danes ob 1430 ter se ponovi zadnjikrat jutri (na praznik Vnebohoda) ob 11. dopoldne. Cene k predstavi so najnižje t. j. od 2 do 8 Din za sedež, da se omogoči vsakomur poset te prireditve.

— **Ljudski kino ZKD!** Danes zadnjikrat »Carjev glasnik« drugi del; jutri nov spored »Trije tedni ljubavi«. Samo še ena, neprekidno zadnjikrat je na sporedu drugi del in konec izvrstnega vefilma »Carjev glasnik« s stikovnimi filmskim zvezdnikom I. Možušnikom v glavni vlogi. Da se omogoči vsakomur, ki je videl prvi del, ogled lepega zaključka tega vefilma, ter glede na to, da se spored s filmom »Carjev glasnik« nikakor ne bo podaljšal preko vraznika, je vodstvo »Ljudskega kina« ZKD iz-

Jemoma pomnožilo današnje predstave, tako da se iste vrše ob pol 5., pol 8., in 9. zvečer. Vsakdo naj zato pohiti in si preskrbi potrebne vstopnice že v predprodaji. Jutri na praznik Vnebohoda je na sporedu nov izvrsten vefilmi: »Trije tedni ljubavi«.

Senzacija! Odkritje! Senzacija!

Kako je lepa, mlada dama iz najvišjih krogov vodila za nos vso pariško policijo!

Beli pajek

V glavnih vlogah
M. Paudler in W. Rilla
Tajinstveni vlomilec. Skrivnostna pisma. Brezuspenešni trud policije. Sportnik - detektiv. Krasna igrlica. Izgubljena stava. Rešitev zagonetke. Zmaga ljubezni. Danes! Velika premijera! Danes! ob 4., pol 8. in 9. uri.
Tel. 2124. ELITNI KINO MATICA

Sokol

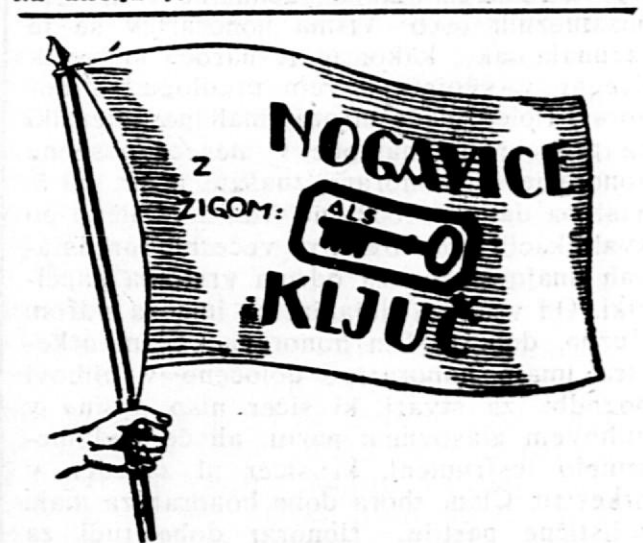
Ljubljanski Sokol

1863 — 1928.

Letos proslavi »Ljubljanski Sokol« 65. letni jubilej — jubilej dela! Kot uvod tej proslavi priredi v nedeljo, 20. maja ob pol 4. uri popoldne društveno javno telovadbo na svojem letnem telovadišču v Tivoliju; tej prireditvi se priključita na jesen telovadna akademija in slavnostni društveni občni zbor. Pri javni telovadbi nastopijo vsi društveni oddelki in sicer ženska in moška deca ter moški naraščaj s prostimi vajami s kiji in z rajalnimi vajami, članice s prostimi vajami za skopljanski zlet; razven teh točk so na sporedu orodna telovadba vseh oddelkov, vzorne vrste na orodju, člani in članice: jubilejne proste vaje, moški naraščaj nastopi na koncu sporeda z »Marsaillaise«. — Vse jugoslovensko Sokolstvo se zaveda pomembnosti jubileja svojega matičnega društva, na katerega 65-letno uspešno in plodonosno sokolsko delo gleda z bratskim pomosom. — V slučaju slabega vremena se bo vršila javna telovadba v torek, dne 22. maja ob 6. uri popoldne.

— **Ljubljanski Sokol** ponovno opozarja na svojo jubilejno javno telovadbo, ki bo v nedeljo 20. t. m. ob pol 4 popoldne na letnem telovadišču v Tivoliju. Predprodaja vstopnic bo v petek in soboto v društveni pisarni v Narodnem domu, med uradnimi urami, od 6. do 8. zvečer.

— **Pomoč ČOS Bolgarom.** Starešinstvo ČOS je razpisalo po vseh sokolskih društvihi zbirke za pomoč bolgarskim bratom, ki so tako težko prizadeti od zadnjega krize. Starešinstvo ČOS je vtičalo iz saveznih sredstev 25.000 Kč. V vsakem društvu se je moralo prirediti po en nabiralni dan za nesrečne slovanske brate. Nabiralna akcija je bila zaključena 10. maja.

najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Tragična smrt Slovenca v Ameriki

V američkem mestecu Joliet, država Illinois, kjer je precej velika slovenska naselbina, se je med tamkvišnji Slovenci nedavno odigrala tragedija, ki je zahtevala življenje Slovenca Težaka. V naselbini sta bivala med drugimi Slovenca 41-letni Janez Težak in 29-letni Janez Mušič, ki je bil gostilničar. Zadnje čase se pa msta posebno dobro razumela. Mušiču so namreč zaprili gostilno, ker je točil preveč dobro kapičico in s tem seveda kršil prohibicijo.

Mušič je pričel sumiti Težaka, da ga ta ovadil državnemu pravdnstvu in očital mu je zahrbtnost. Težak je seveda zatrdjeval, da je nedolžen in da ga prijatelj po krivem dolži. Mušič ga je vprašal, če si upa z njim k državnemu pravdniku. Težak je na to pristal in šla sta. Državnega pravdnika pa ni bilo doma. Mušič in Težak sta se vrnila vsak na svoj dom. Kmalu je pa stopil v Težakovo cvetičarno Mušič s puško v roki. Težak je slutil žo, vendar ni imel časa, niti prilike, da bi se umaknil razkačenemu sosedu. Mušič je popolnoma mirno stopil k Težaku in ravnoodušno vprašal: »Ali te naj ustrelim?«

Težak ni odgovoril, boječ se, da bi s tem Mušiča še bolj razdražil. Mušič ga je še enkrat vprašal, potem je pa pomeril in sprožil. Kroga je zadela Težaka v glavo in je bil takoj mrtev. Mušič se je sam javil policiji. Državni pravdnik ga obtoži za vratnega roparskega umora in bo predlagal smrtno kazen na električnem stolu.

Mihalkov drugi zakon

Kako se je junak praškega procesa drugič oženil. — Pustolovec velikega kalibra. — Mihalku je šlo samo za denar.

Glavni obtožene v senzacionalni obravnavi pred praško poroto, Jan Mihalko, je bil dvakrat poročen. Prvo ženo je baje zastrupil. Drugič se je poročil s 17letno privatno uradnico Zdenko Pogrebačeva, znano zdaj v gledališkem svetu pod imenom Zdenka Bezručeva, subretka Narodnega gledališča v Olo-mu. Pogrebačeva je nasledla Mihalko-vim lažem, kajti mož je trdil, da ima kot strokovnjak in politik sijajno bodočnost. Dekle je odpotovalo z materjo, vdovo kapitana ruskih legij, ki je umrl pri evakuaciji v Vladivostoku, iz Moravske Ostrave za svojim bratom v Košice. Na kolodvoru v Bohuminu se je seznanila s tremi gospodi, ki so tudi potovali na Slovaško. V vagonu se ji je eden predstavil kot profesor Mihalko iz Košic. Pripovedoval ji je, da je bil pri svojih roditeljih, ki imajo veliko posestvo. Med vožnjo ji je opisal lepote Tat-re in jo povabil, da bi napravila izlet v slovaške gore. Ko sta se poslovila, jo je vprašal, če ji sme pisati. Pogrebačeva je privolila.

Čez nekaj dni je dobila pismo, v katerem jo prosi, naj pride na sestanek. Dekle je takoj ugodilo njegovi prošnji in se odpeljalo z materjo v Bohumin. Mihalko se pa ni znal toliko obvladati, da bi ne omenil, da mu prisotnost njene matere ni ljuba. Pozneje je posetil Pogrebačeva opetovano v Ostravi. Takoj prvi poset je pokazal, da je Mihalko mož, ki si zna pomagati iz zadrege na način, kakršnega bi se sramoval vsak pošten človek. Od Pogrebačeve si je namreč izposodil denar. Pozneje je iz-rabil vsak sestanek, da je izvalil od nje in njene matere denar, dasi je dobro vedel, da mati, ki je imela kot oficir-jeva vdova trafikco, denarja nima v izobilju. Dolga seveda nikoli ni poravnal. Vedno je trdil, da mu pošiljajo večje zneske iz Prage in da ima 7000 Kč mesečne plače. Natakariji v praških kavar-nah so ga poznali kot premetenega pu-stolovca. Denar si je izposojal tudi od trgovcev, natakarijev in celo od kuha-ric. Da bi lažje vlekli upnike za nos, je trdil, da je uradni kabinetni pisar-ne, odnosno ministrstva za Slovaško. Naročil si je vizitke, na katerih je figu-riral kot profesor dr. Mihalko. Vedel je mnogo povedati o svojih prijateljih, med katerimi je bil baje tudi neki mi-nister in več odličnih politikov. Vse to si je seveda gladko izmislil. Kazal je celo fotografije, na katerih je bil foto-grafiran z odličnimi politikmi. Hodil je vedno elegantno oblečen in po vseh kavarnah so ga poznali kot gizdalina, ki živi na tuj račun.

Zdenkina mati mu ni zaupala. Od-potovala je v Prago, da se informira o njem. Tam so ji povedali, da je zelo talentiran mož in da ima sijajno bo-dočnost. Mihalko sam ji je pripovedo-val, da zna več jezikov in da je v vlad-nih krogih zelo dobro zapisan. Tako je naivna mati nasledla premetenemu pu-stolovcu, ki je pritiskal na njo, naj mu da hčerko za ženo. Trdil je, da pride na svatbo sam minister Hodža. Toda ministra na svatbo ni bilo. Pogrebačeva je bilo užaljena. Takoj nato je pa prispela iz Prage brzojavka s podpisom ministra Hodže, v kateri jo slednji pro-si, naj mu oprostijo in prispe v Brno.

Dne 1. februarja 1921. se je vršila poroka. Mihalko je predložil dokumen-te, v katerih je figuriral kot samec, da-si je bil že poročen. Nevesta ni slutila, da je že davno vdovec, da ni profesor in da ima 7000 Kč mesečne plače samo v svoji bujni fantaziji. Po poroki se je hotela mlada žena odpeljati z možem k njegovim roditeljem, toda Mihalko se je odločno uprl. Slednjič je moral po-pustiti in ko sta prispela v možev rojst-ni kraj, je razočarana žena zagledala namesto veleposredstva siromašno bajto in kopicco otrok. Mihalko ji je pred po-roko zatrjeval, da ima samo enega bra-ta. Ko je mlada žena povedala materi, kaj vse ji je mož natvezal, je mati od-krito priznala, da je lagal.

In tako se je začelo žalostno zakon-sko življenje. Iz moževega rojstnega

kraja je odpotovala v Košice, kjer je mož izjavil, da je profesuro opustil in da hoče postati novinar. V Košicah sta stanovala nekaj časa v hotelu. Prepri-ri so bili na dnevnem redu. Mož je očital ženi, da razmetava denar, toda za gos-podinjstvo ji ni dal niti facka. Sled-njič je začel iskati stanovanje. Lagal je ženi, da ima neka madžarska rodbina lepo stanovanje, ki bi ga odstopila za 70.000 Kč. Žena je pisala svoji materi, naj pride v Košice, da ji pomaga iz za-drege. Mati je res prispela v Košice in izjavila, da 70.000 Kč ne spravi skupaj, pač pa bi lahko dala 35.000. Pustolovec je seveda takoj pristal na to. Toda ma-ti si je hotela prepeljati stanova-nje. Mihalko jo je odvedel v neko hišo, kjer so stanovali Madžari, da bi mu dala 35.000 Kč. Toda mati mu ni zaupa-la. Posodila mu je do takrat že nad 50 tisoč Kč in postala je previdna.

Mihalko se je v zakonu popolnoma izpremenil. Postal je aroganten, ženo je v družbi žalil, doma pa pretepal. Sled-njič je žena spoznala, da ne more ži-veti z njim in sklenila je poiskati si službo pri gledališču. Mož ni hotel pri-voliti v ločitev in je ženo neprestano zasledoval. Slednjič je pristal na loči-tev pod pogojem, da žena poravnata tudi njegove dolgove. Mihalko je bil s to kupčijo zadovoljen in takoj je začel la-ziti za drugimi ženskami.

Medeni tedni Maharadže

O senzacionalni poroki bivšega in-dorskega maharadže sira Tukoji Rao Holkarja z Američanko Nancy Anna Miller smo že poročali. Poroka je bila ena najrazkošnejših, sijaj, razkošje in vse ceremonije so spominjale na prav-ljice iz «Tisoč in ena noč». Te dni se je pa maharadža, ki je baje popolnoma resigniral na svoj prestol, vrnil s svojo mlado in lepo ženo, ki je prejela ime Sita Devi, v Evropo. Ostal bo v Fran-ciji, kjer preživlja medene tedne. Svoji ženi je poklonil krasno poročno darilo: grad Hennefont v Saint Germaine en Laye pri Parizu, zgodovinsko eno naj-krasnejših stavb Francije. Grad obda-jajo veličastni vrtovi in parki, ki so prava umetnina francoskega vrtnarstva. Za ta grad je plačal maharadža poldru-gi milijon dolarjev.

V spremstvu maharadže so trije ad-jutanti, en telesni lovec, 70 indijskih služabnikov in 30 francoskih lakajev, natakarijev, pažen in soferjev. Maha-radža je nedostopen in vsi številni re-porterji, ki so ga na kolodvoru v Mar-seillu pričakovali, so odšli razočarani, kajti mogotec ni hotel odgovorjati na njihova vprašanja.

Njegova žena se kljub temu, da je prestopila v hindustansko vero, ni spremenila. Oblečena je kakor ele-gantne Parižanke ali Američanke in tu-di ne nosi nikakih indijskih oblačil in okraskov. Maharadža sam je oblečen popolnoma moderno, nosi smoking ali sportno obleko, turban pa nima nikoli na glavi.

V zvezi s prihodom maharadže v Francijo kroži vest o pikantni storiji. Neki podjetni parček je namreč zagor-del najvini mestnim očetom v Namur-u. Tamošnji lokalni listi so priobčili vest, da posetita prihodnje dni maha-radža in njegova žena, ki potujeta iz Pariza v Berlin, mesto Namur. Seveda je ta vest učinkovala kakor bomba. Vse mesto je bilo na nogah, z vseh hiš so plapolale zastave, kolodvor je bil ves v cvetju in zelenju. In ko se je maha-radža z ženo res pojavil, ni bilo navdu-šenju prebivalstvo konca ne kraja. Vi-soka gosta je pozdravil sam gospod žu-pan, mladenke so paru natresle cvetja na pot in prebivalstvo je kar tekmoval med seboj, kdo bo odličnim gosto-ma čim bolj ustregel. Na banketu je bilo zelo živahno, motilo je edino dej-stvo, da maharadža ni znal francosko. Čim pa je bilo pojedine konec, se je par umaknil v svojo sobo. Drugo jutro so pa mestni očetje debelo pogledali, kajti o maharadži ni bilo duha ne sluha.

Kmalu se je zvedelo, da sta si to pote-gavščino privoščila neki belgijski dijak in neka študentka, ki sta sklenila sta-vo, da potegneta očete mesta Namur za nos.

Vlomilec pri poslu zaspal

Na Dunaju se je te dni pripetila za-nimiv slučaj, morda edini v dunajski kriminalni kroniki. Neki podjetni vlom-ilec, ki je ponoči vlomil v vilo, je pri poslu zaspal. Postal je žrtev svoje po-zrečnosti, tako kakor boja constrictor, ki se tako nažre, da opeša in jo lovci prav lahko ubijejo.

Vlomilec je bil neki Alojzij Kori-nek. Posetil je ponoči vilo tvorničarja Gerharta Mahlerja v Ratzmannsdorf-gasse, kjer je našel zelo bogato in pe-stro zalogo izbranih jedi, seveda je bila tudi na razpolago imenitna kapljica. In Korinek ni mnogo pomišljal marveč se je založil z različnimi dobrotami kuharske umetnosti, da se mu je kar cedilo iz ust. Privoščil si je pečenko, gnjat, pe-civo in kaviar, ki pa vlomilcu ni teknil, kajti neženirano ga je izpljunil na ste-no. Po kavijaru ga je žejalo in lotil se je sladke kapljice. Našel je izbrana vi-na in na tišem je priznal, da je lastnik vile velik gurman in da zna dobro kap-ljico ceniti.

Tudi lopov jo je cenil, žal malo pre-več. Vino in nekaj šilcev dobrega li-kerja je storilo svojo dolžnost. Vinski duhovi so nenadoma obšli nevaljene-ga nočnega gosta, pričel je malo raz-mišljati, nenadoma mu je klonila glava in pričel je kinkati. Hmalu je čvrsto zasmrčal.

Ko je drugo jutro stopila sobarica Tereza Kader v sobo, je presenečena obstala. Za obloženo mizo je sedel in smrčal tuj človek, ki se ni ganil. Soba-rica je sprva menila, da se je mož po-nesrečil, ko je pa opazila lepo servirano zalogo jedi in pijače na mizi in poleg tega še pripravljen sveženj raznih do-brot, je spoznala, s kom ima opraviti. Hitro je obvestila najbližjega stražnika in vlomilec je bil kmalu pod ključem.

Thea Rasche poleti preko oceana

Iz Newyorka poročajo, da namera-va znana nemška letalka Thea Rasche, ki se že leto dni mudi v Ameriki, te dni startati k prekooceanskemu poletu Amerika-Evropa. Thea Rasche se je k poletu pripravila popo-noma na tišem in do danes sploh nihče ni vedel o nje-nih nakanah. Vse priprave za polet so že končane in če bo vreme kolikaj ugodno, starta letalka že te dni. Kakor poročajo, bi morala letalka startati že včeraj, ker pa vreme ni bilo ugodno, si je premislila.

The Rasche poleti iz Newyorka v Berlin, kjer namerava pristati na leta-lišču Tempelhof. Za prekooceanski po-let si je izbrala letalo tipa Hinchlife, spremljal pa jo bo neki nemški letalec.

Po osmih letih odkrita morilska tolpa

Leta 1920. je bil na Slovaškem v kraju Batyan pri Homoni izvršen stra-hovit zločin, ki pa je ostal kljub inten-zivnemu poizvedovanju oblasti nepo-jasnjen. Sele sedaj so prišli zločinci v roke pravice.

V noči od 22. na 23. februarja so obkolili hišo gozdarja Franca Egry neznani napadalci. Izvalili so gozdarja iz hiše in ga zavratno ustrelili. Toda to jim ni bilo dovolj. Umorili so tudi nje-govo ženo, Veroniko, njuno hčerko in hlapca Horniaka, nato pa hišo zažgali. Na ta način so lopovi zabrisali vsako sled za seboj, znali so se pa tudi ka-sneje spretno izmikati oblastim. Kon-čno pa je policija je odkrila pravo sled, ki je vodila v državno jetnišnico pri Pragi. Tam je namreč zaprt neki Josip Antoš, ki je bil obsojen na dosmrtno ječo. Tega so imele oblasti na sumu, da je bil soudeležen pri zločinu. Antoš je priznal, da je sodeloval pri brutal-nem zločinu, izdal pa je tudi svoje so-krivce. — Policija je aretirala Maksa Kantorja, Jana Bada, Josipa Kazinske-

Uspeh se obeta!

Izmed vseh lastnosti, ki ženam pripomorejo do uspeha, je najsigurnejša — zdrava sveža polt, ki je vrhutega najlažje dosegljiva. Ako stalno uporabljate Elida Favorit Milo, boste imeli mnogo lepšo polt, kakor kedaj popreje. Elida Favorit Milo je tako nežno in čisto, skozi in skozi parfimirano, prijetno ter osvežujoče.

ELIDA Favorit MILO

Iz Ljubljanske kronike

Ljubljana, 15. maja.

Marija K., stara 18 let, je bila kot de-lavka zaposlena v tovarni Kunc na Poljan-skem nasipu. Marija je sicer pridno dekle, vendar se doma ni bogve kaj razumela. Z očetom je še nekako slo, toda mačehi je bila sirota trn v peti. Mladenka je sčasoma popolnoma obupala in včeraj, ko je nastal doma zopet prepri, je sklenila napraviti tež-kemu življenju konec. Nedavno ji je zdrav-nik predpisal neko zdravilo za ušesa, ki pa je bilo nekoliko strupeno. In s tem zdravilom je odšla snoti Marija na pokopališče k Sv. Križu in se tam skušala zastrupiti. Našli so jo zvičajno se v bolečinah. Marija je bila prepeljana v bolnico, kjer so ji takoj izpra-zili želodec in je danes že izven vsake ne-varnosti.

Zrtev težke nesreče je postal mali sinček mizarja Krvine iz Kosez. Tonček Krvinca Deček je včeraj dozna zvrnil nase lonec vre-lega mleka in zadobil težke poškodbe po vsem životu in tudi po obrazu. Deček je bil prepeljan v otroško bolnico.

Neprijetnega gosta je imel v posetih hla-pec Janez Garbas, stanujoč na Ahaceljevi cesti. K njemu je prišel snoti neki neznanec in ga prosil za prenočišče v hlevu. Moža sta se iz neznanega vzroka sprla in posledica je bila, da je neznanec pograbil «trike» in z njim oplazil Garbasa ako močno, da mu je zlomil ključnico. Garbasa so prepeljali v bolnico.

Med. univ

dr. L. SAVNIK

specialist za ženske bolezni in porodništvo, ordinira do prekli-ca samo od 1—4 ure popoldne v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 6. Telefon št. 2614.

Makulturni papir

kg à Din 4'—

orožarja uprava „Slov. Naroda“

V. Šiškov:

Uradni nespোরазum

Prišlo je iz okrajnega mesta na vaški izvršni odbor uradno povelje:

— Nemudoma vročiti davkoplače-vaicu, kmetu iz vasi Potemnele, Tihonu Kolobkovu, priloženo listino, tičočo se zastarelih davkov itd.

Vasica Potemnela je tičala daleč v nedostopnem pragozdu in predsednik krajevnega sovjeta Vasilij Tjutjunov je bil edini za silo pismen moč v celi vasi. Uradno listino je težko čital, sto-kal je in se potil, kakor da seka drva.

— Ne... mu... do... ma... vro... čiti... Aha... Ko — Komu neki vročiti? Aha! Ti... Tihonu... Ko... Kolub... Kolubkovu... Hm!... Ta je imenitna... Pa mu izroči, če je pa že več tednov pokopan... yarko, Garasko! — je za-krilčal takoj na svojega šestletnega sinčka... Kje je moje črnilo? Pa vendar nisi že zopet mazal z njim mačku zad-nice?! Le čakaj, cigan, ti že pokažem! Stric Vasilij je pihnil v grlo črnilnice, vzlet iz miznice list uradnega papirja in preizkusil izsušeno pero.

E, da bi te vrag, zopet je nekaj pad-lo v črnilo, menda muha... Garasko, kam si vtaknil zamašek?

Prekrižal se je in začel pisati.

To je smešno je mrmral sam pri se-bi, Glej jih no, Kolubkov je umrl, pa

naj mu vročim uradno listino. To so mestne butice, E, eh, kaj bi govoril!

V mestu so si belili glave dobre pol ure, predno so prebrali čacke in zve-deli, za kaj gre.

— Uradna lista ni bila vročena, ker je bil predsednik vaškega sovjeta Vasilij Tjutjunov nedavno pokopan.

Ravnatelj pisarne si je pomel čelo.

— Treba bo povelje obnoviti, je de-jal pisarju. — A kdo je tam prav za prav umrl? Predsednik vaškega sovje-ta? Pogledite v seznam, kdo je tam pri njih predsednik. Kaj? No da, Tjutju-nov Vasilij. To se ujema. Toda koga so izvolili po njegovi smrti? Zakaj nas niso pravočasno obvestili o tem? Obr-nite listino in pripišite: nujno.

Čez dva tedna je prišla v samotno vas Potemnelo znova lista, v kateri je bilo rečeno:

— Nujno! Nemudoma vročiti dav-koplačevalcu itd....

Predsednik, stric Vasilij je s te-žavo prečital in zagodrnjal:

— Grom in strela! Glej, glej, kako so trdovratne te mestne butice!

Navil je Garasku ušesa in odšel k sosedu na posvetovanje.

— Inu, delati nimajo kaj — je me-nil sosed in se popraskal za ušesi. Od-piši jim, da je Tihon že davno mrtev.

— Saj sem jim že pisal, da trohni pod zemljo — je vzdihnil stric Vasilij

in segel mimogrede pod srajco po bol-ho. — Odpisal sem jim, pa ne verja-mejo, hudirji. Vrnili so mi.

— Kako da ne verjamejo? Ha, ta je pa lepa! — je vzkliknil sosed. — Men-da čakajo, da jim pošlješ križ z groba ali pa prišče prsti? Odpiši jim znova! Čez dva tedna je priromala lista na-zaj v mesto, Ravnatelj pisarne in pisar sta si celo uro belila glave, predno sta prečitala, kaj hoče predsednik vaškega sovjeta.

— Drugič in opetovano zagotavlja-mo Vašo milost, da dotični mužik pro-si pustiti ga pri miru, kajti je umrl in tu gre za nespোরазum... in to in ono... Vasilij Tjutjunov.

— Čujtel! — je zakričal ravnatelj pisarne na pisarja. — Imena ste zame-njali. Ze drugič ste pisali Tjutjunovu, ki je umrl. Dopis bi morali poslati Ti-honu Kolobkovu.

— Kaj še, prav sem pisal, — je ugo-varjal pisar, — toda tam so vse zme-šali, ti tepci zabiti.

— No, pazite na besede in ne poza-bite, da Moskva ne trpi zaničevanja mužikov. Sicer imate pa že itak zatekle in krvave oči. Videl sem včeraj, kako so vas vlekli iz krčme domov. Izvolite znova napisati dopis in ga nasloviti, kakor je prav. Sam ga pregledam.

Čez dva tedna je prišel usodni do-pis tretjič v pragoz. Zaostalim dav-

kom je bila prišteta še globa za zamu-ko. Stric Vasilij je prečital dopis, premika-stil ženo, navil Garasku ušesa in sklical vso vas k posvetovanju.

— Usmilite se me, ljudje božji! — je tarnal na zborovanju. — S tem dopi-som me hočejo spraviti pod zemljo, globo mi nalagajo in sam naj za vse odgovarjam. Menda se jim je tam v mestu zmešalo. Kako naj vročim dopis pokojniku, ki že davno gnije? Kaj mi-slijo, da je svetnik? Recimo, da ga od-kopljemo in mu vročimo dopis. Kakšen smisel bi imelo to? Vrag vzemi te trde mestne butice!

Vdova po Tihonu Kolobkovu je planila pokonci:

— Niti na misel naj vam ne pride, da bi odprli pokojnikov grob in prešte-vali njegove koščice! Sekiro pograbilim in vso noč bom strážila na pokopali-šču. Le naj se mi kdo približa! Prste mu odsekam kakor kuri noge.

— Ne tulil! — so jo tolažili mužiki.

— Kaj pa blebešaš? Kdo pa pravi, da mislimo mrtveca odkopati? Bog mu daj večni mir in pokoj! Glejte jo, mrho, kako nam grozi s sekiro!... Toda to je uradna zadeva in v uradne zadeve se baba ne sme vmešavati... Pojdimo, možje, in sestavimo odgovor z združe-nimi močmi. Vasilij bo pa spravil vaše misli na papir, a mi napravimo spodaj križce.

Čez deset dni je z združenimi močmi sestavljeni odgovor prispel v mesto. Ves dan so ga v uradu študirali in se krohotali. Sam predsednik okrajnega izvršnega odbora se je držal za trebuh od smeha, ko mu je pisar prečital odgo-vor vasi Potemnela.

— Vse Vaše Blagorodje prosimo usmilite se mužikov, kajti pri najboljši volji ni mogoče vročiti uradne listine pokojniku in tudi z globo nikakor ne gre, ker je zemlja zmraznjena in ker vlada pri nas tako hud mraz, da kavke med poletom zmrazujejo in ljudem od mraza nosovi odpadajo, a ta Tihon Ko-lobkov je zares umrl, to nam blagovolite verjeti na našo častno besedo, umrl je že davno, še predno je bil ta davek odmerjen in ni umrl morda iz slabih na-menov ali vsled odpora proti sovjetski vladi, da bi se izognil davkom, marveč ker se je napil kvasa in je dobil tako hude krče v trebuhu, da ga je v dveh dneh silno napelo in če nam ne verja-mejo, lahko pošljete komisarja, če smo že izgubili v njihovih očeh vsako za-upanje in v tem se podpisujemo vsi pri svoji nepismenosti z 39 križci, kar je nas tu gospodarjev in s tem, da je ta krajni križec postavila vdova po pokoj-nem Tihomiru Kolobkovu, potrta glo-bke žalosti in vse to je sestavil in na-pisal po naročilu zborovanja Vasilij Tjutjunov, predsednik vaškega sovjeta.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskomoti in inkasno menic ter nakazila v tu- in inozemstvo safe - deposits Ltd. Ltd.
Brazovke: Kredit, Ljubljana. — Telefon 2040 2457 2548 Interurban 2704 2804

Binkoštna odprodaja klobukov

svoje zaloge še 7777 kom. moških, 1111 kom. damskih slamičkov, 499 kom. otroških poplin in svilinih klobukov bom prodajala po pomnožno znižanih cenah samo kratke čas od 16. do 26. maja 1928. do 9. ure zvečer. Ne zamudite ugodne prilike. — IVANKA ŠMALC, Ljubljana, Marijin trg 1. 967

Ivan Genussi

pleskarstvo in ličarstvo
Igriška ulica 10
Za delo se jamči. — Cene nizke! 59-T

Prodaja košnje

1. KNEZ iz Ljubljane bo prodajal na Binkoštni ponedeljek dne 28. maja t. l. svojo travo za obe letošnji košnji. Prodaja se prične ob 2. uri popoldne pri Ančnikovem kozoku v Spodnji Siški. 966

Trgovski pomočnik

kateri vodi že več mesecev popolnoma samostojno podružnico na deželi, želi prenesti službo. Cenejše dopise na upravo «Slov. Naroda» pod «Podjeten»/962.

Gospodična

vešča stenografije in strojeplisa, išče službo začetnice. Gre tudi za en mesec brezplačno. Ponudbe na upravo lista pod «Začetnica»/950

MA. BAHOVEC

prenavlja, čisti in osvaja kři, izboljša slabo prebavo, slabotno delovanje čreves, napihujevanje, obolenja mokraćne kisline, jeter, žolca in žolčni kamen. Vzrokuje apetit in izboljša učinkuje pri arteriosklerozu — «PLANINKA» čaj je pristen v plombaranih paketih po Din 20.— z napisom proizvajalca: LEKARNA BAHOVEC Ljubljana, Kongresni trg (Dobi se v vseh lekarnah)

Ure zlatnino

ter ostala darila za birno prodaja radi preselitve po znatno znižanih cenah 564

Ivan Pakiž

Ljubljana, Stari trg. Oglejte si zalogo in cene!

Urarski pomočnik

išče delo. Nastop lahko takoj. Ponudbe na upravo lista pod «Urar»/911

Strojni ključavničar

išče delo. Nastop lahko takoj. Ponudbe na upravo lista pod «Zvesta»/949.

Stanovanje

dveh sob, kuhinje in pritlikin, išče mirna stranka (5 oseb). Vseletiv 1. junija. Plača event. za pol leta v naprej. Ponudbe na upravo lista pod «Mirno»/952.

Prijetno bivanje

Vam nudi lepo slikano in pleškano stanovanje, katero naj Vam preskrbi trdka Josip Marn, Dunajska cesta 9, pleškarska in slikarska delavnica. 955

Ekonom

z večletno prakso, vojašine prost, zmožen slov in nemškega jezika, išče stalno službo na graščini ali večjem posestvu. Nastop 1. junija. Ponudbe na upravo lista pod «Ekonom»/960.

Svetiljko

(petrolejko), visečo, za spalno ali jedilno sobo, skoro novo, ugodno prodam. — Ogleda se lahko Rožna dolina, cesta VI št. 4/I. 958

Dira

na peresih, 3,80 m dolga, 1,50 m široka, se ugodno prodaja. Ogleda se pri Matija Perko, mizarška tvornica, Siška, Celovška c. 121.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo:

PREMOG domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe
KOVAŠKI PREMOG vseh vrst
KOKS tvariški, plavžarski in plinski
BRIKETE

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta šte. 15/I.

2 leti kredita!

VSEH VRST

mizarški in kolarski stroji

posamezni in univerzalni s vgrajenimi motorji ali brez njih

Polnoijaremniki

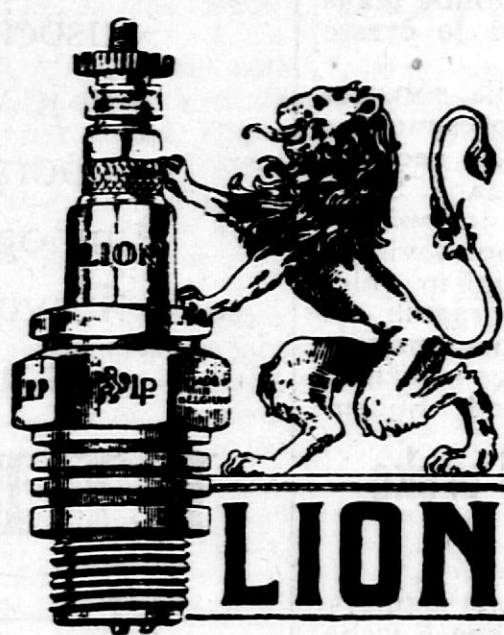
Welker Werke I. Wachstein, Wien X/II, LAXENBURGERSTRASSE 12

Od dobrih šivalnih strojev **KOLESA** znamke **GRITZNER in Adler** za dom. obrt in industrijo — Istotam švicarski pletilni stroj **DOBIE**
Samo pri **JOSIP PETELINC**
Tudi na obroke.
LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika ob vodi
Pouk v voženju brezplačen
Cene nizke

15 letna garancija

Spominjajte se „TABORA“

The LION SPARK PLUG Mfg Co

Svečice

za vse ameriške in evropske vozove.
SPECIJALNE SVEČICE

za sportske in dirkalne avtomobile, motocikle in aeroplanske motorje. Svečice, ki se vzamejo narazen z »MICA« izolacijo. Dobavitelji belgijskih, grških, holandskih, italijanskih, švicarskih in drugih vojaških zrakoplovnih komand ter privatnih društev za zračni promet. Na vsakem zavoju jamstvo, da je vsaka brez pogrške.

Zastopstvo za Jugoslavijo:

Z. A. FISCHER — ZAGREB

Mažuraničev trg broj 14.

Prospekt in ceniki na zahtevo!

!! Znižane cene — Cene znižane !!

Velika izbira žepnih robcev, rokavic, nogavic flor in volnenih, triko perila za dame in gospode. Srajce, ovratnike, kravate, dišeča mila. — Kompletne potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in tapetnike. — Veznine in čipke

pri **Josip Petelinc**, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika (ob vodi).
Oglejte si zalogo in se boste prepričali!

Pozor!

TRGOVCI!

Radi pomanjkanja trgovskih prostorov sem primoran opustiti delno svojo bogato zalogo raznega GALANTERJSKEGA IN KRATKEGA BLAGA NA DEBELO, vsled tega ODPRODAJAM razno blago po ZNIZANIH cenah.

OSVALD DOBEIC

veletrgovina galanterije in pletenin. LJUBLJANA, Pred Skofijo št. 15.
Ne zamudite prilike!

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravičnega zaračunavanja carine po meni deklarirane blaga in vse informacije brezplačno. 51/T

Ni zdravja brez dobre prebave!

Ali čutite pritisk in napetost v želodcu po jedi, kiseli okus v ustih? Ali trpite na zaprtosti, omotičnosti in pomanjkanju spanja? Ali vas muči glavobol, bolečine v želodcu in dimljah? Ali imate izpuščaje, mozolje, nastale zaradi slabe prebave? — Prepričajte se tudi vi, da preizkušena zdravilna specialiteta «FIGOL» eliksir ureja prebavo in vam vrača zdravje. «FIGOL» se dobiva po vseh lekarnah, izdeluje ga pa in razpošilja po pošti s povzpetjem z navodilom vred lekarna dr. Z. SEMELIC, Dubrovnik 2

Izvirni zaboječ s 3 steklenicami 105 Din, z 8 steklenicami 245 Din. Ena steklenica z omotom in poštino 40.— Din.

Številne zahvalnice o uspešnem delovanju «FIGOL» dosejajo dnevno

ZELO ZNIZANE CENE!

Dvokolesa, novi modeli 1928, motorji, otroški in igračni vozički, najnovejši šivalni stroji in uvertmatke Mienelin. Poseben oddelek za popolno popravilo, emajliranje in oprejanje dvokoles in otroških vozičkov, šivalnih strojev in prodaja na obroke. — Ilustrovani ceniki franco

«TRIBUNA» F. B. L.

tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Ljubljana, Karlovska cesta šte. 4.

A. d. „Eternit“ Zemun SHS v likvidaciji

Likvidacijski odbor bo prodal potom prostovoljne javne dražbe, ki bo dne 2. julija 1928 ob 3. popoldne pri kr. okrajnem (kotarskem) sodišču v Zemunu

tvornico asbestnega cementnega škrljca

Tvornica je v popolnoma dobrem stanju, takoj pripravljena za delo. Letno se lahko naredi okoli pol milijona m².

Objekt leži na Dunavu in ob železnici ter v središču države SHS. Na ogled vsak dan v Zemunu, Kej 5. novembra št. 9 od 8.—12. in 14.—18.

Kavcije je Din 100.000.— v gotovini ali državnih papirjih po borznem tečaju.

Natančnejša polasnila daje likvidacijski odbor A. d. «ETERNIT», Beograd, Karadjordjeva ul. br. 63.

Redni občni zbor

Tiskovne zadruge, r. z. z o. z. v Ljubljani

se vrši

dne 24. maja ob 6. zvečer v prostorih Zveze kulturnih društev (Kazina) v Ljubljani
s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo o računskem zaključku.
3. Poročilo preglednikov.
4. Razdelitev prebitka.
5. Volitev načelstva in računskih preglednikov.
6. Slučajnosti.

Vabimo Vas, da se kot član zadruge občnega zbora zanesljivo udeležite.

Načelstvo Tiskovne zadruge v Ljubljani.

ZADRUŽNA HRANILNICA

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z. v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta 19

Podeljuje vsakovrste kredite, eskomтира menice, inkasira fakture ter izvršuje razen deviznih in valutnih vse v bančno stroko spada oče posle

Sprejema hranilne vloge na knjižice ali v tekočem računu ter jih obrestuje po dogovoru najugodnejše

Kot pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije vodi poseben oddelek za njih prodajo, poleg tega prodaja tudi srečke Ratne štete na obroke pod zelo ugodnimi pogoji